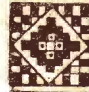
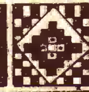
Ніва

 БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 16 (738) ГОД XV БЕЛАСТОК 19 КРАСАВІКА 1970 г. ЦАНА 60 гр.

22 КРАСАВІКА - 100 ГАДОЎ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ЛЕНІНА

«Як дэмакраты, мы безумоўна супраць усякага, хоць бы найменшага, прыгнёту якой-небудзь нацыянальнасці, усякага прывілею той ці іншай нацыянальнасці, мы патрабуем, як дэмакраты, свабоды самавызначэння нацый у палітычным значэнні гэтага слова..., г.зн. свабоды аддзялення. Мы патрабуем безумоўнага раўнапраўя ўсіх нацый у дзяржаве і безумоўнай аховы правоў кожнай нацыянальнай меншасці».

(ЛЕНІН)

РОЎНЫЯ СЯРОД РОЎНЫХ

Ідэі Леніна ў нацыянальным пытанні пасля перамогі Кастрычніка знайшлі праўнае выражэнне ў славутай «Дэкларацыі правоў народаў Расіі», якая, між іншым, аб'явіла роўнасць народаў і свабоднае развіццё нацыянальных меншасцей. Ленінская нацыянальная палітыка заняла адно з галоўных месц у пабудове сацыялізма ў СССР, была ў ёй цэментуючай сілай. Моц яе ўбачыў свет у гады апошняй вайны, калі ўвесь савецкі народ, незалежна ад нацыі, самаахвярна ўстаў на абарону сваёй супольнай айчыны.

Ленінскія ідэі былі паложаны і ў асновы нашай дзяржавы — Польскай Народнай Рэспублікі. Народная ўлада ад пачатку свайго існавання зраўняла грамадзян краіны ў правах. Адгэтуль аб лёсе чалавека ў Польшчы вырашае не яго нацыянальнае паходжанне ці веравызнанне, а яго праца. Знайшло гэта адпаведнае адлюстраванне і ў Канстытуцыі ПНР, у якой (артыкул 79) гаворыцца: «грамадзяне ПНР незалежна ад нацыянальнасці, расы і веравызнання, маюць роўныя правы ва ўсіх галінах дзяржаўнага, палітычнага, гаспадарчага, грамадскага і культурнага жыцця».

Наша канстытуцыя гаворыць таксама, што парушэнне гэтага правіла караецца. Таксама забаронена шырыць нацыянальную нянавісць ці пагардлівасць.

Ленінскія ідэі, за якія змагаліся ў міжваенны час перадавыя сыны польскага народа, поўнасцю ажыццяўляюцца ў нашыя дні. Сведчаннем гэтага і наш, беларускі прыклад. Беларусы ў даваеннай Польшчы былі на каланіяльных правах: не маглі займаць пасад у дзяржаўным апараце, не мелі ані сваіх школ, ані легальных арганізацый. Беларускі рабочы выконваў найцяжэйшую працу.

З адыходам аджыўшай палітычнай сістэмы, змяніліся і адносіны дзяржавы да беларусаў. Бадай, няма цяпер у Польшчы такой галіны народнай гаспадаркі, дзе б не можна было сустрэць выхадцаў з нашых (забітых раней) вёсак. Народная ўлада адкрыла нашай моладзі шырокі доступ да навукі, стварыла неабмежаваныя магчымасці старту ў жыццё. У ваяводстве, у якім да вайны не было ніводнай школы на беларускай мове, цяпер звыш 13 тысяч беларускіх дзяцей у дзяржаўных школах навучаецца роднай мове. Якімі далёкімі здаюцца нам тыя часы, калі нашы бацькі беспаспяхова выклянчвалі ў старастаў дазвол на прыватнае навучанне беларускай мове, збіралі сродкі на вы-

Працяг на стар. 4

ЛЕНІНА ПРАСТАЕ СЛОВА

Ішло ты з падполля праз цемень і краты,
Народ падымала, хадзіла па хатах,
У сэрца людское
Запаўшы іскрою,
Распальвала гнеў, разбівала аковы —
Леніна простае слова.

Між зорак адвечных нязгаснай і новай
Заззяла ты зоркаю пяціканцовай,
Ты залпам «Аўроры»
Ўзбудзіла прасторы,
У бездань ты скінула трон двухгаловы —
Леніна мужнае слова.

Сягоння, як песня шчаслівага лёсу,
Ідзеш па заводах і нашых будовах,
І ў полі ты з намі
Ідзеш трактарамі,
І караблямі плывеш у нябёсах —
Леніна мірнае слова.

Ты стала святое святых чалавецтва,
Вялікая праўда ў грудзях тваіх б'ецца.
Як носьбіт свабоды
І дружбы народаў,
Ты ходзіш па свету, гучыш на ўсіх мовах —
Леніна мудрае слова.

Андрэй Александровіч

ГАЙНАЎСКІ АДДЗЕЛ

Гайнаўскі аддзел Беларускага таварыства лічыцца ў Галоўным праўленні асноўным, таму што там найбольш маем членаў і гурткоў БГКТ, найбольш школ, у якіх выкладаецца беларуская мова, найбольш падпісчыкаў «Нівы», найбольш беларускага насельніцтва. Праўда, што на Гайнаўшчыне нашае таварыства мае таксама і найбольшыя дасягненні ў сваёй дзейнасці. Пакажам гэта на прыкладзе мінулага года.

Існавала там 69 гурткоў БГКТ. Праўленне аддзела ў мінулым годзе не настаўлялася на павелічэнне гурткоў, але на разбудову існуючых, на паляпшэнне іх культурна-асветнай працы, таму ўзрасла наша арганізацыя на Гайнаўшчыне толькі на 152 асобы, і ў канцы 1969 года налічвалася там 2285 членаў. У галіне дзейнасці прапагандова-палітычнай гайнаўскі аддзел значна апярэджвае іншыя аддзелы. У мінулым годзе актыўна ўключыўся ён у выбарчую кампанію да Сейма і рад нарадовых.

На аснове праграмы павятовага камітэта Фронту адзінства народа ўвесь актыў уключыўся да працы. Усе актывісты выконвалі функцыі членаў выбарчых камісій і выказалі высокую палітычную свядомасць.

Але найбольшую ролю аддзел адыграў у святкаванні 25-ай гадавіны Народнай Польшчы. Аддзел апрацаваў найбагацейшую праграму з усіх арганізацый на Гайнаўшчыне. Было праведзена 46 дакладаў, арганізавана там два фестыны, 17 вечарын, 33 гутаркі, 30 сустрэч, 34 фотавыстаўкі, 34 фільмы, 22 канцэрты «Лявоніхі», шмат канцэртаў аматарскіх калектываў, было абслужана 49 гурткоў з гутаркай на тэму 25-ай гадавіны ПНР, у 5-ці мясцовасцях арганізаваны грамадскія чыны. Аддзел прыступіў да агульнапольскага конкурсу «Кожны дзень служым Народнай Айчыне».

У мінулым годзе з нагоды 51-ай гадавіны Савецкай Арміі былі арганізаваны 2 акадэміі, а з нагоды Дня жанчын па ініцыятыве аддзела адбыліся акадэміі ў Дубічах Царкоўных, Гайнаўцы і Чыжах.

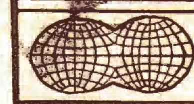
А зноў на аснове плана павятовага камітэта партыі адносна святкавання 1-га Мая аддзел супольна з актывам ЗМВ арганізаваў акадэміі ў Дубічах Царкоўных, Луцэ, Семяноўцы, Палічнай і Арэшкаве.

Адзначэнне гадавіны Войска Польскага адбывалася разам з 30-ай гадавінай трагічнага верасня. Былі арганізаваны сустрэчы з палкоўнікамі Я. Анацікам і Т. Чайкоўскім у Беларускім ліцэі і Старым Ляўкове. Былі таксама з гэтай нагоды арганізаваны дзве вечарыны. А з нагоды 52-ай гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі былі арганізаваны акадэміі ў Дубічах Царкоўных, Старым Ляўкове, Махнатым, Трасцяніцы.

Беларускае таварыства супрацоўнічае з аддзелам культуры і асветы, са школамі, маладзёжнымі арганізацыямі, бібліятэкамі, клубамі. Супрацоўніцтва гэта праяўляецца ў распаўсюджванні выдавецтваў ГП, арганізацыі дэкламатарскіх конкурсаў, эліміняцый гурткоў мастацкай самадзейнасці, у святкаванні Дзён кніжкі і друку, Дня дзеяча культуры. Многа ўвагі ў Гайнаўцы адводзіцца Этнаграфічнаму музею БГКТ у Белавежы, зборцы экспанатаў да яго. З гэтай мэтай кіраўнік гэтага музея Ул. Гацута правёў шмат спатканняў з гарцэрскімі дружынамі і насельніцтвам і заахвочваў іх да збірання помнікаў нашай матэрыяльнай культуры. А з павятовым праўленнем гарцэрскага гуфца аддзел апрацаваў план зборкі экспанатаў. Каб пашырыць чытальніцтва беларускай

(Працяг на стар. 3)

Падзеі • Здарэнні • Факты • Каментарыі • Весткі

СВЕТ

«АПАЛОН — 13»

У суботу 11.IV. г.г. у ЗША быў запушчаны на Месяц касмічны карабель «Апалон — 13» з трыма касманаўтамі на барту. Двое касманаўтаў павінна было выйсці на паверхню Месяца, каб сабраць каля 50 кг месячнай глебы, зрабіць сотні здымкаў, абсталяваць на глыбіні 3 метраў апаратуру, якая б даследвала тэмпературу ўнутры Месяца.

У момант, калі мы аддаем газету да друку, стала аднак вядома, што на касмічным караблі пацярпела аварыю электрычнае абсталяванне, і касманаўты атрымалі загад вярнуцца на Зямлю.

АБ ЗАБОЙСТВЕ ДЖ. КЕНЕДЗІ

Чыкагскі юрыст Ш. Сколнік падаў у акруговы суд на ўпраўленне па нацыянальных справах, абвінаваціўшы яго ва ўтойванні дакументаў, якія пацвярджаюць, што былы прэзідэнт ЗША Дж. Кенедзі стаў ахвярай змовы.

Ш. Сколнік, які займаецца расследваннем акалічнасцей забойства Дж. Кенедзі ў Даласе ў 1963 годзе, аспрэчвае вывады камісіі Уорэна аб тым, быццам Лі Харві Освальд зрабіў замах на прэзідэнта, дзейнічаючы ў адзіночку. Паводле сведчання Сколніка, у яго ёсць даныя аб існаванні змовы з мэтай забойства прэзідэнта, у якой замешана, сама менеї, пяць чалавек. Згодна з версіяй, ніці змовы цягнуцца ў Чыкага.

ПАМЯЦІ ІЛЬІЧА

У адным з цэнтральных раёнаў Берліна на плошчы імя У. І. Леніна будуецца помнік вялікаму правадыру працоўных.

20-метровы манумент сабран са 112 блокаў вагой 9—10 тон кожны. Блокі выраблены на Мацішчынскім заводзе мастацкага ліцця з цёмна-чырвонага граніту.

Помнік У. І. Леніну ў цэнтры Берліна будзе сімвалізаваць трыумф ідэй марксізма-ленінізма на нямецкай зямлі.

СУД ЗАЦЯГВАЕЦЦА

Судовы працэс над камандзірам узвода амерыканскіх карнікаў у Паўднёвым В'етнаме лейтэнантам У. Колі зноў адкладваецца. Ваенныя ўлады паведамілі, што суд над Колі, які ўзначальваў «аперацыю» па знішчэнню дзяцей, жанчын і старых у Сонгмі ў 1968 годзе, пераносіцца на сярэдзіну лета. Колі прад'яўлена абвінавачанне ў забойстве 102 мірных жыхароў гэтай паўднёвав'етнамскай вёскі.

ЗВАРОТ

Больш як 2.000 чалавек паставілі свае подпісы пад зваротам заходнегерманскай партыі Нямецкі саюз міру да ўрада ФРГ. У звароце выказваецца патрабаванне прызнаць Германскую Дэмакратычную Рэспубліку ў міжнародна-праўавых адносінах. Сярод падпісаўшых гэты зварот — вядомыя грамадскія дзеячы краіны, кіраўнікі прагрэсіўных арганізацый. Збор подпісаў працягваецца.

ГДР — САМАЛІЯ

Германская Дэмакратычная Рэспубліка і рэспубліка Самалі ўстанавілі дыпламатычныя суадносіны. (ак)

БССР

ПЛЕНУМ

8 красавіка адбыўся пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі. З дакладам «Аб мерах па паскарэнню тэхнічнага прагрэсу ў прамысловасці, будаўніцтве і на транспарце рэспублікі» выступіў сакратар ЦК КПБ А. Смірноў.

У спрэчках па дакладу выступілі, між іншым, П. Сівакоў — сакратар Гродзенскага абласнога камітэта КПБ, Я. Чайка — сакратар Брэсцкага абласнога камітэта КПБ і інш.

На пленуме меў прамову Першы сакратар ЦК КП Беларусі П. Машэраў.

Смірноў у дакладзе сцвердзіў, між іншым: «...комплексная механізацыя ўсёй вытворчасці і асабліва дапаможных, пагрузачна-разгрузачных і транспартных работ з'яўляецца на сучасным этапе адным з самых выніковых спосабаў павышэння эфектыўнасці вытворчасці».

ПАСЯДЖЭННЕ

Адбылося пасяджэнне Камісіі заканадаўчых меркаванняў Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. Вёў пасяджэнне старшыня камісіі А. Магільніцкі.

Камісія адзначыла, што Міністэрства бытавога абслугоўвання насельніцтва Беларускай ССР праводзіць пэўную работу па паляпшэнню разгляду прапаноў, заяў, скаргаў грамадзян. Разам з тым сцверджана, што ў некаторых мясцовасцях наглядаецца залішні фармалізм і абыякавасць, часта скаргі і заявы наогул губляюцца.

ПОЛЬСКАЯ

Вялікая польская прамысловая выстаўка з удзелам трынаццаці знешнегандлёвых аб'яднанняў адбудзецца ў Мінску сёлета ў чэрвені. Пратакол аб гэтым падпісаны Беларускім аддзяленнем Усесаюзнай гандлёвай палаты і польскай ізбай замежнага гандлю. На выстаўцы будуць паказаны прамысловыя тавары і рознае абсталяванне. Яна размесціцца ў Мінскім палацы спорту і на прылягаючай да яго тэрыторыі.

У гэты ж час адбудуцца «Інфармацыйныя дні польскай прамысловасці» для гаспадарчага актыву Беларусі.

Гэта будзе адна з найбольшых польскіх выставак, арганізаваных у Беларусі.

ВІЦЕБСКАГА

Адбыўся чарговы пленум Віцебскага абласнога камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, у час якога абмеркавана пытанне «Аб далейшым паляпшэнні работы пярвічных партыйных арганізацый вобласці ў святле патрабаванняў XXIII з'езда КП Савецкага Саюза і XII пленума ЦК КП Беларусі».

З дакладам на пленуме выступіў другі сакратар віцебскага камітэта А. Калітка.

У пленуме прыняў удзел і выступіў з прамовай другі сакратар ЦК КП Беларусі Ф. Сурганаў.

СВЯТА ПТУШАК

У апошнюю нядзелю сакавіка ў мінскім парку імя Чалюскінцаў адбылося свята птушак, свята пачатку вясны. (ся)

ПОЛЬШЧА

ЗСЛь

У Варшаве адбылося пленарнае пасяджэнне Галоўнага камітэта Аб'яднанай сялянскай партыі (ЗСЛь), якое прааналізавала працу сельскагаспадарчых гурткоў у аспекце праграмы развіцця сельскай гаспадаркі ў наступнай пяцігодцы. Пленум падкрэсліў неабходнасць больш інтэнсіўнага, чым дагэтуль, вядзення гаспадарак, што ў сваю чаргу патрабаваць будзе развіцця і далейшага ўдасканалення дзейнасці арганізацый і ўстаноў, якія працуюць для патрэб сельскай гаспадаркі.

НАВУКА

У Польшчы дзейнічае 245 навукова-даследчых інстытутаў, у тым ліку 72 у рамках Польскай акадэміі навук. У інстытутах гэтых працуе звыш 70 тысяч вучоных. У Польскай акадэміі навук працуе 8300 вучоных.

НАРАДА

У Лодзі адбылася міжнародная нарада спецыялістаў па лёгкай і хімічнай прамысловасці краін Рады гаспадарчай узаемадапамогі, прысвечаная доследам над хімічным валакном.

АЦЭНКА

9 красавіка адбылося ў Варшаве пад кіраўніцтвам сакратара ЦК партыі пасяджэнне Эканамічнай камісіі КЦ, прысвечанае ацэнцы датыхчасовай дыскусіі над новай сістэмай стымулаў матэрыяльнага зацікаўлення. Быў падкрэслены актыўны ўдзел рабочых калектываў у абмяркоўцы новага праекту, а таксама тое, што справы павышэння ўзроўню гаспадаркі прадпрыемстваў не былі ніколі дагэтуль так дакладна і ўсебакова аналізаваны.

ВОПРАТКА

НІК (Найвышэйшая ізба кантролю) звяртае ўвагу, што ўзрастае колькасць швейных артыкулаў, якія не маюць пакупнікоў. Сітуацыя такая з'яўляецца вынікам неадпаведных метадаў супрацоўніцтва гандлю са швейнай прамысловасцю.

ДАХОДЫ

Грашовыя даходы людзей, якія жывуць з працы ў нацыяналізаванай гаспадарцы, узраслі ў 1 чвэрці гэтага года ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года на 4,6 працэнта. Узрост колькасці рабочых быў ніжэйшы ад прынятага ў гадавым плане.

КОКС

Пры Горна-металургічных прадпрыемствах Чанстаховы ў маі гэтага года аддадзена будзе да выкарыстання самастойнае аддзяленне прадукцыі коксу, якое з'яўляецца рэдкасцю ў сусветным маштабе. Будзе яно прадукаваць вельмі патрэбны металургічнай прамысловасці дробнаядзерны кокс (гэтак званы «коксік») не з каштоўнага, поўнавартаснага коксу, але з бязвартаснага вугальнага пылу.

З'ЕЗД

VIII Агульнапольскі з'езд Таварыства польска-савецкай дружбы адбудзецца ў Варшаве 30—31 мая гэтага года. (п)

ВАЯВОДСТВА

ШЫРОКІМ ФРОНТАМ НА АЗІМЫЯ

Пасля доўгай і цяжкай зімы прыйшла і да нас вясна. Для сялян яна будзе асабліва цяжкая. Неабходна зрабіць усё, каб страты ў азімым збожжы былі як найменшыя. Трэба як найхутчэй правесці агляд азімых і засеяць яравым збожжам там, дзе азімыя не перанеслі цяжкіх умоў зімы.

Гэтым вельмі важным і пільным справам было прысвечана спатканне міністра сельскай гаспадаркі Мечыслава Ягельскага з кіраўніцтвам Ваяводскага камітэта партыі і Прэзідыума Ваяводскай рады.

Гэтай жа тэме была прысвечана і нарада ў Ваяводскім камітэце партыі, на якой прысутнічалі I сакратар ВК ПАРП, А. Лашэвіч, сакратар ВК ПАРП С. Кудла, намеснік старшыні Прэзідыума Ваяводскай рады Ул. Міхалюк, віцэ-прэзас ВК ЗСЛь Я. Чапля, кіраўнікі ўсіх устаноў, якія працуюць для сельскай гаспадаркі, старшыні прэзідыумаў павятовых рад народовых і сакратары аддзелаў сельскай гаспадаркі павятовых камітэтаў партыі.

На нарадзе было вырашана адразу ж правесці пільныя сходы на гэтую тэму ва ўсіх паветах. Пры Прэзідыуме Ваяводскай рады нарадовай створана спецыяльная група, якая аператыўна кіруе транспартамі мінеральных угнаенняў. Асабліва неабходны цяпер азотныя ўгнаенні, якія дапамогуць акрыяць азімым. Усе сілы звернуты цяпер на тое, каб зменшыць страты ў сельскай гаспадарцы, якія прынесла зіма.

VIII ВАЯВОДСКІ З'ЕЗД СД

У мінулую суботу адбыўся VIII Ваяводскі з'езд дэлегатаў Дэмакратычнага стронніцтва. У працы з'езда прыняло ўдзел 110 дэлегатаў і актывістаў стронніцтва, а таксама запрошаныя госці: член Прэзідыума ЦК СД пасол М. Грэндыс, старшыня Цэнтральнай рэвізійнай камісіі СД В. Гётцэн, кіраўнік арганізацыйнага аддзела ЦК СД С. Стольц, сакратар ВК ПАРП В. Мікульскі, прэзас ВК ЗСЛЬ Т. Гоздэк, віцэ-прэзас ВК ЗСЛь Я. Чапля, намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Е. Зентара, сакратар ВК СД у Любліне Ю. Чапскі і іншыя.

З дакладам выступіў сакратар ВК СД Э. Паплінскі. У дакладзе гаварылася аб заданнях членаў арганізацыі ў такіх галінах, як дзейнасць у радах нарадовых, развіццё самакіравання сярод жыхароў, паслугі для насельніцтва, развіццё малых гарадоў і мястэчак, грамадска-гаспадарчая і культурная актывізацыя асяроддзя рамеснікаў.

З прывітаннем ад імя кіраўніцтва ВК ПАРП выступіў сакратар ВК В. Мікульскі. Ён звярнуў увагу на трохпартыйную сістэму кіравання краінай, на цесны саюз і супрацоўніцтва існуючых у нас партый — ПАРП, ЗСЛь і СД.

Многія дэлегаты на з'ездзе атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды. На заканчэнне з'езда быў выбраны новы ваяводскі камітэт СД на чале з Р. Бартнікам. (яч)

Niedziela 19.IV

7.55 Program dnia; 8.00 „Nowoczesność w domu i zagrodzie"; 8.20 TV Kurs Rolniczy: „Mechanizacja upraw okopowych"; 8.55 „Przypominamy, radzimy"; 9.05 Dla młodych widzów: „Pierścienie", „Czterej pancerni i pies"; 10.30 „List z Majorki" — film TVP; 10.55 Zespół Regionalny „Koronka"; 11.45 Dziennik; 12.00 Mecz piłki nożnej o Mistrzostwo I ligi Legia (Warszawa) — Górnik (Zabrze). W przerwie ok. 12.45 PKF; 13.50 „Gentleman jezdni" — teleturniej; 14.50 „Przemiany"; 15.20 Dla dzieci: J. Wilkowski — „Cena uśmiechu" („Dzięcielinek i Świerzopski"); 16.05 „Piórkiem i węglem"; 16.30 „Tele-Echo"; 17.15 „Pociągiem przez świat" — film; 17.45 „Spotkanie z pisarzem" — Franciszek Fenikowski; 18.15 „Ballada o bitwie"; 19.00 „Sposób na Muzy" — felieton film. T. Kraśki; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Błękitna ballada" — film fab. ang.; 21.30 Gra Orkiestra Telewizji Katowickiej pod dyr. I. Wikarka; 21.50 Magazyn sportowy.

Poniedziałek 20.IV

14.25 i 22.40 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 17.55 „Druga wiosna ludów" — film; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Zwierzyniec"; 17.35 „Echo stadionu"; 18.10 „Sylwetki X Muzy" — Barbara Brylska; 18.40 „Eureka"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 Przemówienie Ambasadora ZSRR w Polsce; Awierkija Aristowa; 20.25 Studio 63: „Powinniśmy marzyć!" (z leninowskich myśli o sztuce); 21.10 „Kino Filmów Animowanych"; 21.40 „Lektury współczesne"; 21.50 Program muzyczny; 22.20 Dziennik.

Wtorek 21.IV

9.05 „Dziewięć dni jednego roku" — film fab. radz.; 10.55 Dla szkół: (kl. III lic. i X) Język polski — F. Dürrenmatt „Sędzia i jego kat"; 11.30 Przerwa; 12.00 „Wybieramy zawód"; 12.30 Przerwa; 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Wybór kierunku produkcji w gospodarstwie"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 22.40 Politechnika TV I roku. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Program filmowy; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Dziewięć dni jednego roku" — film fab. radz.; 21.50 „Profile kultury"; 22.20 Dziennik.

Środa 22.IV

7.55 Sprawozdanie z manifestacji ludności na Placu Czerwonym w Moskwie z okazji 100-ej rocznicy urodzin Włodzimierza Lenina (Moskwa); 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Fizyka — „Prąd trójfazowy"; 10.30 „Tiergarten" — film TVP („Czterej pancerni i pies"); 11.25 Przerwa; 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Wychowanie obywatelskie — „Na straży pokoju"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Przygody misia Calargola" — film pol.; 17.35 TV Kurier Warszawski; 17.50 „Wyprzedaż i rabunek"; 18.20 „Wyprawy" — film; 18.45 „Sojusz"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.10 „Tiergarten" — film TVP („Czterej pancerni i pies"); 21.10 „Światowid"; 21.40 „Słuchamy i patrzymy" — XVI program pt. „Obrazki z wystawy"; 22.40 Dziennik.

Czwartek 23.IV

8.15 Matematyka w szkole: „Tekst matematyczny w nauczaniu szkolnym"; 8.45 Przerwa; 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Włodzimierz Lenin"; 10.25 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — „Henryk Sienkiewicz"; 11.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. V) Historia — „Panowie i poddani"; 12.25 Przerwa; 14.25 i 22.45 Politechnika TV I roku. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem"; 17.55 TV Kurier Lubelski; 18.10 „O szklankę wody"; 18.40 „Giełda piosenki"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Bitwa pod Budziszynem" („Drogi zwycięstwa"); 20.30 PKF; 20.40 Teatr Sensacji: A. Zbych — „Sztylet z monogramem" odc. I pt. „W imieniu prawa"; 21.40 „Przegląd muzyczny"; 22.10 „Rozmowy o książkach"; 22.25 Dziennik.

Piątek 24.IV

10.00 „Tytoń" — film fab. bułg.; 12.05 Przerwa; 12.45 Dla szkół: — Zajęcia techniczne — „Budujemy mikro-samochód"; 13.15 Przerwa; 12.25 i 22.45 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Aula" — sesja piętnasta; „Poly i tajemnica siedmiu gwiazd" — film; 17.30 TV Kurier Mazowiecki; 17.45 „Za kierownicą"; 18.15 W 25-tą rocznicę wyzwolenia Szczecina; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 Nowela filmowa „Na torze"; 20.30 „Kraj"; 21.10 Teatr TV: P. de Marivaux — „Niestałość serc"; 22.25 Dziennik.

Sobota 25.IV

9.20 „Dwunastu gniewnych ludzi' '— film fab. USA; 10.55 Dla szkół: (kl. V) Geografia — Ruch wirowy ziemi"; 11.25 Przerwa; 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Sprawy 15-latków"; 13.15 Przerwa; 14.25 TV Kurs Rolniczy: „Chemiczne środki ochrony roślin"; 15.00 Program tygodnia; 15.30 Przerwa; 16.20 Program dnia; 16.25 „Oferty" — reklama; 16.40 Dziennik; 16.50 Teatr Młodego Widza: E. Szuster — „Portret rówieśnika"; 17.50 „Nie tylko dla pań"; 18.10 „Wszystko dla najlepszego" — teleturniej; 18.35 „Pegaz"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.20 „Zielona gęś" K. I. Gałczyńskiego — wieczór II; 21.20 Dziennik; 21.40 Kino Interesujących Filmów: „Dwunastu gniewnych ludzi" — film fab. USA; 23.10 „Irreał Madrid czyli szkoła kibiców" — filmowy program rozr. hiszp.

Piątek, 17 kwietnia

14.30 Program dnia; 14.35 „Muzyka w życiu Lenina"; 15.05 Nowiny; 15.15 „U naszych przyjaciół"; 15.45 „Panorama nowin"; 15.55 Program młodzieżowy; 16.35 Poeta BSRR Piatruś Brouka; 17.00 „Lenin. Kronika życia i działalności"; 18.10 „Sztafeta nowin"; 19.00 Film fab.; 20.30 „Drogą ojców — bohaterów"; 21.00 „Klub miłośników piosenki"; 22.00 Nowiny.

Sobota, 18 kwietnia

8.00 Przegląd międzynarodowy; 8.15 „Białe i czarne"; 9.00 „Kronika półwiecza. Rok 1932"; 9.55 Program muzyczny; 10.25 „Pierwsza bastylia". Film fab.; 11.55 Uroczysta akademia poświęcona 100-leciu urodzin Lenina. Koncert; 20.30 „Ekran i czas"; 21.20 Sprawozdanie z uroczystej akademii poświęconej 100-leciu urodzin Lenina"; 21.40 Piłka nożna. „Spartak" (Moskwa) — „Dynamo" (Kijów).

Niedziela, 19 kwietnia

8.00 Nowiny; 8.05 „Słowo o Rosji"; 8.30 „Rosja przemysłowa"; 9.00 „Kiosk muzyczny"; 9.30 „Miasto nauki"; 10.00 Koncert zespołów dziecięcych; 11.00 Nowiny; 11.10 „Nowina wiejska"; 12.00 Nowiny. Film TV; 13.00 „Moskwo moja..."; 13.30 Dla żołnierzy; 14.00 Nowiny; 14.15 „Karuzela"; 15.00 „Klub filmowy"; 16.00 Nowiny; 16.05 Film fab.; 17.15 Nowiny; 17.40 „Rosjo moja!" Koncert; 18.25 „Siedem dni"; 19.10 „Rosjo moja". II część koncertu; 20.20 Filmy sportowe; 21.00 Nowiny.

НАДЗЕЯ КРУПСКАЯ

ЛЕНІН ЯКІМ ЁН БЫЎ

Сярод шматлікіх успамінаў, якія з'яўляюцца ў друку ў сувязі са стагоддзем з дня нараджэння У. І. Леніна, ёсць і ніколі раней не апублікаваныя. Да іх адносіцца дакумент, які жонка Леніна назвала «Мае адказы на анкету Інстытута мозгу ў 1935 годзе». Самая анкета не захавалася, аднак па характару адказаў, частку якіх мы публікуем ніжэй, можна ўявіць пытанні, заданыя Крупскай.

...Хадзіў хутка. Пры хадзьбе не хістаўся і рукамі асабліва не размахваў.

Няўклюдай не быў, хутчэй спрытны.

Гуляў у гарадкі. Плываў, добра катаўся на каньках, любіў катацца на ровары... На Волзе мясціны не грыбныя, дзе ён жыў. Калі я прыехала да яго ў ссылку, мы часта хадзілі ў лес па грыбы. Вочы ў яго былі добрыя, і калі ён (хутка) навучыўся шукаць і знаходзіць грыбы, то шукаў з азартам... Любіў паляванне. Страшна любіў хадзіць па лесе наогул.

...Манернасці, вычварнасці, дзівацтваў, тэатральнасці, пазіравання ў рухах не было.

Міміка і жэстыкуляцыя заўсёды былі выразныя.

...Усміхаўся вельмі часта. Усмешка добрая — яхіднай і «ветлівай» яна не была.

Ух, як умеў рагатаць. Да слёз. Адкідваўся назад пры хохаце.

Голас быў гучны, але не крыклівы, грудны. Барытон. Спяваў. Рэпертуар: «Нас венчали не в церкви», «Я вас люблю, люблю безмерно», «Замучен тяжёлой неволей», «Варшавянка», «Вставай, подымайся рабочий народ», «Смело товарищи, в ногу», «Дзень настал веселый мая», «Беснуйтесь, тираны».

Гаварыў заўсёды з запалам — ці было гэта выступленне ці гутарка. Бывала часта — ён вельмі эмацыянальны быў, — рыхтуючыся да выступлення, ходзіць па пакою і шэптам гаворыць — артыкул, напрыклад, які рыхтуецца пісаць. На прагулцы, бывала, ідзе моўчкі, сабраны. Тады я таксама не гавару, даю яму ўвайсці ў сябе. Затым пачынаў гаварыць падрабязна, дакладна і вельмі не любіў устаўных пытанняў. Пасля спрэчак, дыскусій, калі вярталіся дамоў, быў часта змрочны, маўклівы, расстроены. Я ніколі не распытвала — ён сам заўсёды потым расказваў — без пытанняў.

На прагулках часта здаралася, што якая-небудзь рэпліка паказвала, што, гуляючы, ён напружана думаў, абдумоўваў і г.д.

Зрокавая памяць дасканалая. Твары, старонкі, радкі запамінаў ён вельмі добра. Добра ўтрымліваў у памяці... падрабязнасці бачанага.

Страшэнна любіў прыроду. Любіў горы, лес і захады сонца. Вельмі цаніў спалучэнне колераў. На сваю адзежу звяртаў увагі мала. Думаю, што колер яго гальштука быў яму абыякавы. Ды

і да гальштука адносіўся ён як да невыгаднай неабходнасці.

Наогул вельмі эмацыянальны. Усе перажыванні былі эмацыянальныя.

Звычайны, пераважаючы настрой — напружаная сканцэнтраванасць.

Вясёлы і жартаўлівы.

Заўсёды арганічная нейкая сувязь з жыццём. Самакрытычны — вельмі строга адносіўся да сябе. Але капанне і пакутлівы самааналіз у душы ненавідзеў. Калі вельмі хваляваўся — браў слоўнік (напр. Макарава) і мог гадзінамі яго чытаць.

Быў баявы чалавек.

Наогул быў гарачы.

Азарт на паляванні — поўзанне за качкамі на карачках. Непатрэбнай рызыкі — дзеля рызыкі — няма. У ваду скакаў першы. Ні палахлівасці, ні баязлівасці.

Смелы і адважны.

(«Спутнік»)

Увага, настаўнікі і вучні!

IX МІЖШКОЛЬНЫ КОНКУРС

Сёння публікуем правілы IX Міжшкольнага беларускага дэкламатарскага конкурсу. Лічым на масавы ўдзел усіх вучняў і школ у конкурсе.

ПРАВІЛЫ

1. Арганізатарамі конкурсу з'яўляюцца: Кураторыя беластоцкай школьнай акругі, Акруговы метадычны цэнтр, Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства і рэдакцыя тыднёвіка «Ніва».

2. Мэтамі конкурсу з'яўляюцца:

— Папулярызацыя сярод беларускай школьнай моладзі найбольш каштоўных твораў беларускай літаратуры;

— паказанне прыгажосці беларускай мовы;

— павышэнне ролі беларускай мовы як прадмета ў беларускіх школах;

— прывучанне малодшых школьнікаў да самастойнай працы над літаратурным творам і да публічнай дэкламацыі.

3. Конкурс з'яўляецца культурным мерапрыемствам, маючым ідэйна-выхаваўчыя вартасці; ён абымае вучняў класаў I—IV пачатковай школы.

4. Конкурс працягваецца ад 1 красавіка па 31 мая 1970 года і будзе праходзіць у двух этапах:

а) уступныя школьныя агляды, да 15 мая;

б) павятовыя агляды, да канца мая 1970 года.

5. Колькасць удзельнікаў конкурсу ў школах — неабмежавана. У павятовым аглядзе прымаюць удзел вучні, якія занялі 2 першыя месцы ў школьным аглядзе.

Публічныя выступленні як на першым, так і на другім этапе павінны мець характар урачыстых мерапрыемстваў з удзелам насельніцтва.

6. Школьная моладзь, прыступаючая да конкурсу, павінна падрыхтаваць па два вершы беларускіх аўтараў паводле ўласнага выбару.

7. Для ацэнкі вынікаў конкурсу будзе створана камісія, якая ацэньвае паводле наступнай пунктыроўкі:

а) за падбор рэпертуару — ад 1 да 5 пунктаў;

б) за інтэрпрэтацыю — ад 1 да 5 пунктаў;

в) за культуру слова — ад 1 да 5 пунктаў;

г) за агульны мастацкі выраз — ад 1 да 5 пунктаў.

8. Кошты павятовых аглядаў, звязаныя з давязеннем моладзі і ўзнагародамі, пакрываюць павятовыя аддзелы асветы. Узнагароды ў павятовых аглядах будуць прызнаваць Кураторыя беластоцкай акругі і ГП БГКТ.

ГАЙНАЎСКІ АДДЗЕЛ

(Пачатак на стар. 1)

кніжкі, па ініцыятыве аддзела было арганізавана 7 бібліятэчных пунктаў і цяпер налічваецца іх 48. У мінулым годзе багатая таксама была праграма аддзела святкавання Дня настаўніка. Актывісты БГКТ уключаліся да арганізавання мясцовых грамадскіх акадэмій, на якіх выступалі з прамовамі і высока ацэньвалі ролю настаўнікаў у беларускай арганізацыі. Варта адзначыць яшчэ і тое, што інструктар ГП на Гайнаўскі аддзел Віктар Бура ўкладае шмат працы і намагаецца, каб у павеце было як найбольш падпісчыкаў «Нівы», каб адбываліся спатканні з журналістамі «Нівы», каб як найбольш адбылося аўтарскіх сустрэч з нашымі літаратарамі, каб як найчасцей прыязджала ў вёскі кінаперасоўка ГП і эстрада «Лявоніха».

Гайнаўскі харавы калектыў у мінулым годзе набіраў творчых сіл для таго, каб цяпер, калі шырока адзначаецца 100-ая гадавіна з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна, даць як найбольш канцэртаў.

(МХ)

Пачатак на стар. 1

даванне роднай газеты і г.д. Усім гэтым забяспечвае цяпер нас дзяржава. Ідуць на гэта не малыя сумы. І ад нас залежыць, як іх выкарыстаем. Шырокая дзейнасць Беларускага грамадска-культурнага таварыства сведчыць, што яны выкарыстоўваюцца належным чынам.

Дапамога дзяржавы ў развіцці культуры нацыянальных меншасцей не абмяжоўваецца толькі фінансаваннем нацыянальных таварыстваў і іх органаў. Ідзе яна таксама праз усе ступені нарадовых рад. Уключаюцца ў яе таксама многія мясцовыя ўстановы і арганізацыі. Бачым яе ў розных постацях: раз гэта будуць інструменты для калектыву БГКТ, ці народныя ўборы, іншым разам транспарт, фаховы інструктаж нашых артыстаў, арганізацыя фестывалю і ўзнагароды для найлепшых.

Былі б мы сляпымі, калі б правільнае ажыццяўленне нацыянальнай палітыкі ў нашай краіне завузілі толькі да культуры і асветы. Гаспадарчае развіццё раёнаў, населеных нацыянальнымі меншасцямі, прыцягвае вялікую ўвагу нашай партыі і мясцовых улад. Шмат ужо зроблена, каб гэтыя раёны, у мінулым найбольш адсталыя, хутчэй даганялі перадавыя. Якімі тэмпамі будзем рухацца наперад у гэтай галіне, многа залежыць ад нас — жыхароў гэтых раёнаў і ад мясцовых улад, якія таксама складаюцца з мясцовых людзей, у значнай колькасці — беларусаў.

Народная Польшча ў практыцы даказала, што поўнае і фактычнае раўнапраўе нацыянальных меншасцей магчымае толькі ва ўмовах сацыялістычнага ладу, які кіруецца ленінскімі асновамі пралетарскага інтэрнацыяналізму. Толькі гэты лад можа забяспечыць належныя ўмовы нашага матэрыяльнага, грамадскага і культурнага жыцця.

Таму беларусы, якія жывуць у Польшчы, як і іншыя нацыянальныя меншасці, лічаць Народную Польшчу сваёй айчынай, злучаюцца з польскім народам, з яго імкненнямі, разам з ім будуюць супольную сацыялістычную радзіму.

У родных правах і абавязках, у супольнай мэце — наша сіла і гарантыя будучых поспехаў. Ля крыніц гэтай сілы стаіць Ленін. Да яго сёння і кіруем нашы сэрцы і думкі.

Г. Валкавыцкі

Гэсаўскія клопаты

Гмінная спулдзельня з'яўляецца, як вядома, кааператыўнай арганізацыяй сялянскай узаемадапамогі. Яе заданне — забяспечыць вёску прамысловымі таварамі, скупляць у вёсцы сельскагаспадарчыя прадукты. Ад добрай працы гмінных спулдзельняў залежыць у вялікай ступені прагрэс у сельскай гаспадарцы і ў агульным жыцці вёскі.

ГС-ы змагаюцца аднак з рознымі праблемамі, клопатамі. Пакажам гэта на прыкладзе гайнаўскага ГС-у.

Членамі гайнаўскага ГС-у з'яўляецца 31,4 працэнта сялян, якія пражываюць у вёсках, у якіх дзейнічае ГС. Агулам на тэрыторыі гэтага ГС-у існуе каля трох з палавай тысяч гаспадарак, а гаспадаркі гэтыя належаць да найбольш высокатаварных, найбольш багатых у павеце.

Асноўнай справай, узнятай на агульным сходзе гайнаўскага ГС-у, было загаспадаранне матэрыяльна-тэхнічнай базы. Зараз на пляц гайнаўскага ГС-у — асабліва вясною і восенню — ні ўвайсці ні ўехаць, такое тут балота. Няма таксама адпаведных магазінаў на перахоўванне большай колькасці сельскагаспадарчых прадуктаў. Увосень, калі на ўсю пару ідзе скупка, дабро проста марнуецца.

Члены гайнаўскага ГС гавораць аб гэтай справе на сваіх сходах ад невядома якога ўжо часу. Кіраўніцтва спулдзельні, выконваючы жаданні сваіх членаў, паставіла перад сабою заданне давесці да парадку пляц і пабудову складаў чатыры гады таму назад. Чаму ж дагэтуль прац гэтых не выканала?

Не толькі не выканала, але няма надзеі, што будуць яны хутка выкананы. Справа ў тым, што спулдзельчыя ўлады ўсё яшчэ не могуць узгодніць з праектным бюро версіі праекта на загаспадаранне базы гайнаўскага ГС-у.

Адбываюцца кансультацыі, пішуцца дзелавыя лісты, гайнаўскаму ГС-у дапамагаюць у гэтым мясцовыя ўлады — а сялянскія коні надалей топяцца ў балоце.

На інвестыцыйных клопатах аднак не канчацца праблемы гайнаўскага ГС-у. Вось хаця б недахоп некаторых прамысловых тавараў, на якія існуе на вёсцы вялікае запатрабаванне. Датычыць гэта перш за ўсё будаўляных матэрыялаў, цэменту, жвіру, цэглы і г.д. Справа ў тым, што прамысловасць не выконвае заказаў гандлю, і ў сувязі з гэтым вясковы гандаль не можа поўнасцю матэрыяльна забяспечыць планы развіцця сельскай гаспадаркі. Адсюль узнікаюць прэтэнзіі сялян да гміннай спулдзельні.

У мінулым годзе з увагі на неспрыяльныя атмасферныя ўмовы, у вёсках, якія належаць да гайнаўскай ГС, вымерзла каля 75 гектараў рапса. Сяляне страцілі, такім чынам, звыш 16 мільёнаў злотых. Страціла пры гэтым, зразумела, і гайнаўская ГС — загінуў зыск са скупкі рапса. Страты ГС-у па гэтай прычыне падлічваюцца амаль на 60 тысяч злотых. Гэта між іншым, было прычынай таго, што даходы ГС-у ў мінулым годзе былі меншымі, чымсці ў папярэднія гады.

Нягледзячы аднак на інвестыцыйныя і эканамічныя клопаты, кіраўніцтва гайнаўскай гміннай спулдзельні рабіла што магло для мясцовага насельніцтва — не толькі ў гандлі, але і ў культурным жыцці. У трох вёсках: Новым Беразове, Карыцкіх і Койлах — адкрыты клубы гаспадара. Неўзабаве новы такі клуб будзе адкрыты ў Гайнаўцы на вуліцы Горнай. Клубы, зразумела, забяспечаны мэблямі і маюць тэлевізар. Апрача таго, члены гміннай спулдзельні вырашылі перадаць 30 тысяч злотых на Музей рэвалюцыйнага руху ў Гайнаўцы.

У. Паўлючук

Пазнаёмімся, студэнт!

Адбылася спачатку камеральная сустрэча кіраўніцтва ГП БГКТ з групай студэнтаў беластоцкіх вышэйшых школ. А потым вечар з танцамі, які назваўся вечарам «Пазнаёмімся». На камеральную сустрэчу прыйшло няшмат студэнтаў, затое на танцавальны вечар столькі, што аж цесна было.

У кожным выпадку, гэтая яшчэ адна творчая ініцыятыва кіраўніцтва Беларускага таварыства, менавіта ініцыятыва працы сярод студэнтаў і са студэнтамі, заслугоўвае пахвалы. Цёпла падтрымалі яе і ўлады вышэйшых школ, асабліва Вышэйшай інжынерскай школы ў Беластоку. Добра прыняло ініцыятыву і кіраўніцтва партыйных арганізацый вышэйшых школ, маладзёжных арганізацый, ЗМС і ЗМВ, а таксама ЗСП.

Добра яе прынялі і самі студэнты. Гаварыла я на гэтых двух сустрэчах з рознымі студэнтамі, гаварыла па-беларуску і па-польску. Усе хвалілі ініцыятыву такіх сустрэч і ўзаемнага знаёмства.

У беластоцкіх вышэйшых школах многа моладзі з беларускіх вёсак, былых выпускнікоў вясковых пачатковых школ. Яны не могуць і не хочуць парываць сувязей з вёскай, людзьмі, з якіх выйшлі. Насустрач ім выходзіць Беларускае таварыства. Развіваць любоў і прывязанасць да роднай зямлі, да працы — вось і галоўнае заданне ўсіх такіх пачынанняў таварыства.

З жарам у вачах гаварыла студэнтка II года ВСІ: «Нам трэба збірацца, гаварыць той мовай, якой гаворым з бацькамі, трэба прыпомніць сардэчны беларускі верш, заспяваць разліўную песню».

А студэнт IV года Медыцынскай акадэміі, паляк, родам з горада Аўгустова, цешыўся, што прыйшоў на вечар у беларускі клуб: «Абавязкова трэба ў далейшым сустракацца нам тут, — казаў, — усё гэта так цікава. Я не ведаў, што тут так прыемна!»

Дзве адважнейшыя студэнткі з вышэйшай інжынерскай школы заспявалі польскую і беларускую песню. Іх калегі з усіх школ білі брава і прасілі «біс».

А 11-ай гадзіне вечара, калі трэба было разысціся, акружыла мяне група студэнтаў. Дзяліліся мы ўвагамі. Студэнты хацелі ведаць, што далей і як далей будзе з падобнымі сустрэчамі. У размове даведалася я, што яны з-пад бельскіх вёсак, вучыліся ў Бельскім беларускім ліцэі. Успомніўся нам былы дырэктар гэтага ліцэя Яраслаў Кастыцэвіч, пры якім і яны яшчэ вучыліся ў ліцэі. «Файны чалавек!» — гаварылі.

І мне падумалася, што ў будучым трэба будзе зрабіць, каб Яраслаў Кастыцэвіч, выхавацель многіх пакаленняў, сустрэўся ў таварыстве, на студэнцкім вечары са сваімі, і не толькі сваімі, выпускнікамі.

Вера Леўчук

Вясна заглядае ў акно.

Фота У. Паўлючук

СУСТРЭЧА З ЗУБРАМ

Калі жыхары іншых раёнаў нашай краіны расказваюць анекдоты пра Беласток, дык амаль заўсёды героем гэтых анекдотаў з'яўляецца кароль Белавежскай пушчы. «Беласток? А, гэта той горад, дзе зубры па вуліцах ходзяць».

І сапраўды ходзяць, толькі не па вуліцах, а ў агароджы на прасторным участку гарадскога лесу, які яшчэ гетман Браніцкі нездарма назваў «звярынцам».

Цяпер у гэтым мініяцюрным беластоцкім заапарку знаходзяцца: адна зубрыца «Парэнчная», 3 алені, 5 ланяў, пара данеляў, 2 казлы, 2 сарэнкі, 1 ліс, янот і арол.

У лістападзе мінулага года ў беластоцкім заапарку нарадзілася пара зубранят.

Як заяўляе апякун беластоцкага заапарка, Станіслаў Дамагала, пераважная колькасць звяроў, якія цяпер знаходзяцца ў беластоцкім «звярынцы», тут жа пабачылі свет, беластоцкі заапарк з'яўляецца месцам іх нараджэння. А нават народжаныя ў Беластоку тры лані паехалі за мяжу — у ГДР. Беластоцкімі зубрамі і іншымі звярамі апякуецца праўленне гарадскога азелянення.

(вр)

АБ ДАЛЁКІМ МІНУЛЫМ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

У канцы мінулага года паявілася на паліцах кнігарань праца беластоцкага археолага Дануты Ясканіс «Перадгісторыя Беласточчыны», (Danuta Jaskanis, Pradzieje Białostocczyzny, Warszawa 1969.) Для кожнага, хто цікавіцца гісторыяй Беласточчыны, гэтая кніга прадстаўляе вялікую вартасць. У ёй мы ўпершыню знаходзім — у даступнай шырокаму колу чытачоў форме — абагульненне датыхчасовых здабыткаў археалагічных пошукаў на беластоцкай зямлі. Выданне гэтае тым больш каштоўнае, што падрыхтавана яно спецыялістам высокага класа, які з асаблівым піетызмам адносіцца да мінулага свае зямлі. Гэтая асабістая сімпатыя вучонай да аб'екта сваіх даследаванняў не толькі не перашкодзіла навуковай верагоднасці, але дала кнізе тую долю цеплыні і займальнасці, без якой факты археалогіі былі б цяжкія да ўспрымання.

У кнізе знаходзім агляд людской дзейнасці на тэрыторыі Беласточчыны пачынаючы ад заранку пасялення тут чалавека, г.зн. перыяду культуры свідэрскай (25 000 год да нашай эры), і да канца ранняга сярэднявякоўя (1250 год нашай эры). Амаль трэцяя частка кнігі занята здымкамі і рысункамі найбольш каштоўных археалагічных знаходак. Выданне ўзбагачана абшырным перакладам зместу на англійскай і рускай мове.

Беларускаму чытачу будзе цікава даведацца, што на зыходзе мінулай і на пачатку новай эры на Беласточчыне існавалі ўжо тры выразна сфармаваныя культуры: балтыйская, венедская і зарубінецкая. Балтыйская культура ахоплівала тэрыторыю на поўнач ад ракі Бебжы і ў пазнейшы час дала яна аснову развіцця яцвяжскім і прускім плямёнам, што загінулі ў XIII—XIV стагоддзях пад напорам крыжаносцаў. Венедская культура займала заходнюю частку Беласточчыны і яна з'яўлялася тут усходнім краем тае культурнай базы, на якой потым сфармаваліся плямёны польскага народа. Зарубінецкая культура знаходзілася на ўсходняй частцы Беласточчыны. Гэта быў заходні рубеж культуры, на грунце якой затым паўсталі ўсходнеславянскія плямёны. Ускраіна зарубінецкай культуры, што была на Беласточчыне, у пазнейшы час з'явілася заходняй часткай той тэрыторыі, на якой сфармавалася беларускае племя дрыгавічоў. Найбольш вядомым могільнікам зарубінецкай культуры ранняга перыяду з'яўляецца могільнік ля вёскі Грынявічы Вялікія пад Бельскам Падляшскім.

Абедзве культуры — венедская і зарубінецкая — сабе родныя, у іх многа падабенства і аднолькавых элементаў. Гэта сведчыць не толькі аб актыўных узаемных уплывах паміж імі, але таксама і аб тым, што яны паходзілі з аднаго агульнаславянскага пня. А іх знаходжанне на Беласточчыне з'яўляецца доказам, што насельніцтва заходнеславянскае (мазаўшане) і ўсходнеславянскае (дрыгавічы) на гэтых землях, прынамсі на поўдзень ад ракі Бебжы, былі спрадвечнымі іх жыхарамі. І сужыццё паміж імі на працягу тысячагоддзяў складвалася спакойна і прыязна, нягледзячы на розныя незалежныя ад нашых народаў гістарычныя нягоды. Іменна таму граніцы паміж тэрыторыямі, заселенымі з аднаго боку польскім насельніцтвам (як прадаўжальнікам даўнейшай венедскай культуры) і беларускім (нашчадкам зарубінецкай культуры) — з другога, і па сённяшні дзень застаюцца амаль што нязменнымі.

Д. Ясканіс паслядоўна прасочвае на падставе археалагічных знаходак шляхі развіцця трох вышэй успамянутых культур, звяртаючы асаблівую ўвагу на грамадскае і гаспадарчае жыццё плямёнаў, якія былі іх стваральнікамі. Апрача ўсяго свайго ўласнага пакінулі тут адметныя сляды і ўплывы народы і культуры, часам вельмі аддаленыя. У III—IV стагоддзях нашай эры цераз Беласточчыну прайшла хваля готаў і гепідаў, якія са Скандынавіі вывандравалі ў прычарнаморскія землі. Затым сюды сталі пранікаць уплывы старажытнага Рыма дзякуючы рымскім купцам, якія прывозілі сюды вырабы рымскага рамяства, прадметы раскошы і рымскія манеты, а вывозілі: бурштын, скуры, футры і нявольнікаў. У IX і X стагоддзях назіраюцца развітыя кантакты з арабскімі краінамі, сведчаннем якіх з'яўляюцца вялікія скарбы арабскіх манет, знойдзеныя ў ваколіцах Мельніка і Драгічына. Гэтыя і іншыя чужаземныя ўплывы садзейнічалі хутчэйшаму развіццю і ўзбагачэнню нашых продкаў, але аснова культуры іх заставалася свойскай, самабытнай.

Памеры сённяшняй нататкі не дазваляюць на далейшыя разважанні над мінуўшчынай нашай зямлі беластоцкай. Гэта, напэўна, зробяць чытачы, уважна знаёмячыся з папулярнай публікацыяй Д. Ясканіс.

Мікола Гайдук
Бельск Падляшскі

У ГРАМАДЗЕ ПІЛІКІ

З **Міколам Ракоўскім**, старшынёй грамадскай рады ў Піліках, сустракаўся я часта. Сустракаўся на нарадах, канферэнцыях у Бельску, адным словам тады, калі павятовыя ўлады давалі новыя «вытычныя» або не найлепш выказваліся аб выкананні папярэдніх. Заўсёды, калі я пытаў Ракоўскага, што ў Піліках новага, старшыня збываў мяне словамі: «Нічога новага».

Змяніў я тактыку. Проста выбраў момант, калі Ракоўскі не быў на нарадзе, не вёў таксама ненайцікавейшых дыскусій з сялянамі на тэму штучных угнаенняў.

Гэта была нядзеля. У пеліцкай святліцы адбываліся карнавальныя гульні, выступаў калектыў «Прамыкі» з прафесіянальнай школы ў Бельску. Поўная святліца людзей. Са старшынёй мы засталіся ў памяшканні грамадскай рады.

— Ей-богу, аж прыемна жыць! — ні з таго, ні з сяго распачаў старшыня Ракоўскі. — Гляньце, я ўжо 19 год старшынёю ГРН. Горкі гэта хлеб. Але калі знойдзеш хвіліну часу і сабе падсумуеш, чаго не было, а **што зроблена** — з радасці аж сляза заўецца ў вачах.

— Ці гэта не радуе, — працягваў М. Ракоўскі, — на тэрыторыі нашай ГРН зараз існуе 6 святліц. Зразумела, перад вайной не было ніводнае. У іх пабудову многа сродкаў улажыла дзяржава, але і многа грамадскай працы ўлажылі жыхары нашых вёсак. У рамках грамадскіх чынаў у апошні час пабудавалі на тэрыторыі нашай ГРН тры прыпынкі ПКС, г.зн. столькі, колькі ёсць наогул прыпынкаў на тэрыторыі грамады. На 13 вёсак, у нашай грамадзе 12 мае свае тэлефоны, якія служаць не толькі да кліканнія хуткай дапамогі, міліцыі ці пажарнай, але ўсё часцей для кантактаў з гандлёвымі прадпрыемствамі, каб можна было купіць што трэба і не наездзіцца, а неадпойчы і па таксі. Так, вёска наша змянілася.

Неабходна дадаць, што маем адну аграномоўку, цэнтр здароўя ў Дубяжыне, пабудаваны чатыры тыповыя малачарні, дзве крамы-павільёны.

Або іншая справа. Мала таго, што цэлая рада ўжо электрыфікавана. У Завадах і Дабрамілі зроблены водаправоды. Увіце сабе, што ў Завадах гаспадары ў хатах маюць ваду, ваду чыстую, здаровую. А з вадою звязана не толькі аблягчэнне працы, але і гігіена нашай вёскі. Нельга прамінуць таго факту, што пара дзесяткаў гаспадароў у нашай грамадзе мае ў сваіх хатах цэнтральнае агравание, а некаторыя і ванны. А такіх хат усё большае.

А з гэтым усім бадай што і звязана свядомасць нашых гаспадароў і эканамічныя паказчыкі. Бо так, напрыклад, кантрактацыя збожжа ў нас заўсёды выконваецца ў 100 працэнтах, у гэтым годзе законтрактавана 620 гектараў збожжа. Ураджай чатырох асноўных збожжавых культур у 1961 годзе складаў у сярэднім 9 цэнтнераў з гектара, а зараз у нашай грамадзе сярэдні ўраджай 19 цэнтнераў.

Калі так сядзеш і перадумаеш, дык сапраўды аж хочацца рабіць. Толькі вядома, не заўсёды чалавек мае час і натхненне так раздумваць.

* * *

Гэта праўда, што часу не замнога, але часта перадумаць прабыты шлях, хаця б і ў нядзелю, неабходна. Неабходна, каб пацешыцца дасягненнямі і... падсумаваць недахопы.

А. К.

Фота Паф — Сянько

Бельскія «Прамыкі» на пеліцкай сцэне.

Гледачы ў пеліцкай святліцы.

На Беласточчыне велізарныя абшары лугоў ды пасбішчаў, якія складаюць чацвёртую частку ўсёй яе, пераважна лясной тэрыторыі. Гэта амаль восьмая частка ўсіх лугоў ды пасбішчаў цэлай Польшчы. Тут, у нас, найбольш спрыяльныя ўмовы для развіцця жывёлагадоўлі. Ужо ў 1958 годзе вартасць малака, яго колькасць на Беласточчыне перавысіла вартасць збожжа, бульбы і прамысловых раслін разам узятых з нашага ваяводства. І была роўнай вартасці мяса: ялавічыны, свініны, бараніны.

Калі таварыць аб цэлай Польшчы, дык цікава зазначыць, што вартасць малака, прадукаванага ў краіне, перавышае вартасць вугалю, здабытага ў шлёнскіх капальнях.

Малочная прамысловасць на Беласточчыне з'яўляецца той галіною прамысловасці, якая развіваецца ў нас найбольш буйна. У непасрэднай сувязі з гэтым фактам знаходзіцца велізарная работа па меліярацыі лугавых далін рэчак Бебжы, Супраслі, Нарвы, Нурчыка, Белай, Сакалды, Сідаркі. Сотні мільярдаў злотых ужо каштавалі дзяржаве гэтыя дарагія работы. Аднак праведзенне самой меліярацыі трэба лічыць толькі першым, хаця і найважнейшым, этапам у стварэнні ўмоў для развіцця жывёлагадоўлі.

Меліяраваны луг адразу дае больш сена і лепшае сена. Але ж без догляду той жа луг мізарнее хутка. Без рацыянальнай гаспадаркі вадою ў меліярацыйных равах зямля лугавая можа пераўтварыцца ў пустыню, на якой і асот не расце. У гэтым пераканаліся вёскі вакол славутага некалі багна «Дубіна» за Грыгораўцамі. Луг, як кожная іншая зямля, патрабуе догляду, патрабуе ворыва, сяўбы добрых траў, рэгуляцыі ўзроўню вады ў падглебі. Інакш меліярацыя пераўтворыцца ў гігантычнае марнатраўства не толькі грошай, але і самой прыроды.

Прырода, зямля і травы не цярпяць бяздумнай чалавечай рукі, якая хоча адно браць, нічога не даючы ўзамен.

Гэтак і ў самай жывёлагадоўлі, у доглядзе кароў. Уцешыліся мы моцна, што стала ўдвая больш малака. І на гэтым канец. Тым часам малака можам мець яшчэ ўдвая, утрая больш у параўнанні з тым, што ўжо маем. Каровам патрэбна добрая трава, але патрэбна не ў меншай меры збудаванне ім добрага хлява, чыстага хлява і сухога. Скажам гэту праўду новай пагаворкай: жывіна не любіць жыць, як жывіна. Прытым карова — гэта малая фабрыка, якая задаены ёй корм перарабляе ў малако. Колькі корму, столькі і малака. Які корм, такое і малако.

ЦІ МАЛАКО — ПЕРСПЕКТЫВА БЕЛАСТОЧЧЫНЫ?

Малако становіцца нашай будучыняй, нашым найбольш вартасным скарбам, нашай гаспадаркай. Наближаецца вясна, і час ды пара ўсведаміць сабе нашу «малочную» праўду. Адначасова з доглядам лугоў новых трэба планаваць будову новых хлявоў. Сёлета асабліва вялікія абшары меліяраваных ужо сенажацяў. Настала пераломная магчымасць, браціца за стварэнне добрага старту для жывёлагадоўлі. Каб не было так, як у Вяліхіх Тынявічах, дзе няўмела насеялі такой травы, што буйная была, быццам жыта, а смачная, як салома...

(ся)

КАЛІ ХОЧАШ БЫЦЬ АКЦЁРАМ ЦІ ФІЛЬМОЎЦАМ

ЛАГЕРЫ ДЛЯ ВУЧНЯЎ

Наша рэдакцыя атрымлівае многа пісем, у якіх маладыя людзі пытаюць нас, як здабыць прафесію акцёра, спевака, мастака, фільмоўца. Усім цікавячымся гэтай праблематыкай змяшчаем інфармацыйны матэрыял.

Гэта праўда, што ў артыстычных вышэйшых школах не многа вясковай моладзі. Гэта зразумела. Моладзь з вялікіх гарадоў часта бывае ў тэатрах, мае кантакты з акцёрамі, рэжысёрамі, наведвае мастацкія выстаўкі. Такім чынам, можа яна праверыць свае здольнасці ў данай галіне. А гэтага ўсяго не хапае моладзі з вёсак і малых гарадоў.

Разумеючы гэтыя цяжкасці, Саюз вясковай моладзі (ЗМВ) супольна з Праўленнем артыстычных школ Міністэрства культуры і мастацтва **арганізуюць** у гэтым годзе **падрыхтоўчыя лагеры да вышэйшых артыстычных і мастацкіх школ.** Падрыхтоўчыя лагеры будуць арганізаваны ў **Кракаве** (тэатральны), **Унеёве** (фільмовы), **Сьрудбарове** (мастацкі) у **ліпені і жніўні. Удзельнікамі** лагераў **могуць быць вучні перадапошніх** (трэціх або чацвёртых) **класаў сярэдніх школ.** Суарганізатарамі падрыхтоўчых лагераў апрача спамянутых будуць: Дзяржаўная вышэйшая школа тэатральная, фільмовая і тэлевізіі ў Лодзі, Акадэмія мастацтва ў Кракаве і Акадэмія мастацтва ў Варшаве.

Удзельнікам лагера можа быць кожны, хто малюе, фатаграфуе, прымае ўдзел у працах драматычных або дэкламатарскіх (рэцытатарскіх) калектываў. Выбіраючыся ў падрыхтоўчы лагер, трэба будзе ўзяць з сабою некалькі прац (фатаграфій, малюнкаў) або вывучыць некалькі вершаў і песень. Пабыўку ў лагеры трэба аплочваць, аднак незаможныя вучні, якія прадставяць адпаведныя пасведчанні, могуць быць звольнены з гэтай аплаты.

Столькі інфармацыі падаем мы. Іншыя, больш падрабязныя, вы зможаце здабыць у: Zarządzie Głównym ZMW, Warszawa, ulica Smolna 40 (KSR), куды трэба звярнуцца пісьмова, аднак не пазней, чым **да 10 мая г.г.** Паколькі пры кваліфікацыі ў лагер будзе брана пад увагу чарговасць заявак, неабходна паспяшацца.

Калі хто з вас хоча выбраць прафесію акцёра, мастака ці фільмоўца, хай абавязкова запішацца ў гэты лагер. Тут адзіная амаль аказія сканфрантаваць свае здольнасці і дасягненні з дасягненнямі іншых сяброў, а ў поўнай меры і пазнаць «пах» кожнай з гэтых прафесій.

Шчыра заахвочваем!

(АК)

МОЖНА ЯШЧЭ КУПІЦЬ ВЫДАННІ ГП БГКТ

Зацікаўленых беларускімі выданнямі ў Польшчы інфармуем, што на складзе ГП БГКТ ёсць яшчэ шмат кніжак, выданых нашым таварыствам, якія можна набыць за паштовым залічэннем, або асабіста. Падаем спісак гэтых кніжак з іх цаной (чытачы з БССР, якія хацелі б атрымаць гэтыя выданні, павінны звярнуцца ў ГП БГКТ, дасылаючы адначасова новыя беларускія кніжкі на адпаведную суму: пералічваць злотыя на рублі, як 10:1 (у дзесяць раз менш).

1.	«Беларускі каляндар», 1961 г.	12 зл.
2.	«Беларускі каляндар» 1962 г.	6 зл.
3.	«Беларускі каляндар» 1963 г.	6 зл.
4.	«Беларускі каляндар» 1964 г.	6 зл.
5.	«Беларускі каляндар» 1965 г.	6 зл.
6.	«Беларускі каляндар» 1966 г.	7 зл.
7.	«Беларускі каляндар» 1967 г.	7 зл.
8.	«Беларускі каляндар» 1968 г.	7 зл.
9.	«Беларускі каляндар» 1969 г.	10 зл.
10.	«Беларускі каляндар» 1970 г.	10 зл.
11.	«Зборнік сцэнічных твораў» (1957)	3 зл.
12.	«Рунь» (паэтычны альманах)	5 зл.
13.	С. Ватурка «Дзядзька Лявонь» (гумарэскі)	10 зл.
14.	«Белавежа» № 1 (літаратурны альманах)	10 зл.
15.	«Мой родны кут» (альманах)	10 зл.
16.	«Навуковы зборнік»	10 зл.
17.	А. Барскі «Жнівень слоў»	8 зл.
18.	В. Швед «Жыццёвыя сцежкі»	6 зл.
19.	С. Яновіч «Загоны»	10 зл.
20.	Я. Чыквін «Іду»	8 зл.
21.	Я. Чыквін «Святая студня»	6 зл.
22.	М. Забэйда «Беларускія народныя песні» (доўгаграючая пласцінка)	50 зл.

Адрас ГП БГКТ: ZG BTSK, Białystok, ul. Warszawska 11.

БЕЛАСТОЧЧЫНА Ў КНІЖЦЫ

У беластоцкім клубе міжнароднай прэсы і кніжкі экспанавалася выстаўка кніжкі. Незвычайная была гэта выстаўка! Пабачылі мы тут усе, або амаль усе кніжкі, якія звязаны з Беласточчынай: або напісаны Беласточчанамі, або пра Беласточчыну, хоць аўтары з іншых раёнаў краіны.

Кніжкі сабраны з усіх 25-ці год народнай краіны.

Пра Беласточчыну існуюць розныя кніжкі — адны расказваюць пра барацьбу з ворагам, пра вызваленне і ўмацаванне народнай улады, другія пра гаспадарку, культуру, навуку.

Навуковы куток на выстаўцы вельмі багаты. На першым месцы віднеюць тут беластоцкія гадавікі (Roczniki Białostockie) Беластоцкага навуковага таварыства. Багатыя мы і кніжкамі ўласных аўтараў пра станаўленне народнай улады на Беласточчыне — тут назавем добрую, багата удакументаваную працу Генрыка Маецкага.

Сярод перыядычных выданняў Беласточчыны маем Беларускія календары. А ў кутку «Мастацкая літаратура» — усе томікі паэзіі і прозы беларускіх пісьменнікаў у Польшчы выдавецтва ГП БГКТ у Беластоку.

Як паведамляюць нам арганізатары — Беластоцкае таварыства культуры, Ваяводская бібліятэка ў Беластоку і Дом кнігі ў Беластоку, плануецца паказаць гэтую выстаўку таксама ў павятовых гарадах Беластоцкага ваяводства.

(вл)

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

САЛАТЫ З СЕЛЕРАЎ

Яшчэ да нядаўна селеры (сельдэрэй) ужывалі толькі як прыправу да супоў разам з пятрушкай і морквай. Селеры ж аднак маюць многа жалеза, вітамінаў А, В і С, іх сок супакойвае нервы, рэгулюе страўнасць.

Таму сёння падаем некалькі рэцэптаў на салаты з селераў, якія даскапала смакуюць, пададзеныя да халоднага ці гарачага мяса.

Салат з селера з кіслым агуркам. 1 селер трэба вышараваць, абабраць і выпаласкаць, а пасля сцерці на тарцы да буракоў, спырскаць адразу сокам з лімона.

1 кіслы агурок, 1 яблыка і 1 цыбуліну абабраць і дробна пакроіць, дадаючы нарэзаны бялок з аднаго крутога яйца. 3—4 лыжкі густой кіслай смятаны расцерці з жаўтком зваранага яечка, дадаць маленькую лыжачку гарчыцы і крыху цукру (калі хто хоча, дык і солі) па смаку. Змяшаць атрыманы соўс з салатам, пасыпаць зверху зялёнай цыбуляй або пятрушкай.

Салат з селераў з арэхамі. 1 вялікі селер трэба падрыхтаваць як было апісана вышэй. На той жа тарцы, на якой мы сцерлі яго, сціраем таксама 2 абабраныя яблыкі і дадаем да селера. Дадаем таксама 100 г пасечаных валошскіх арэхаў. Цяпер трэба зрабіць соус: паўшклянкі алею ўліваць пакрысе ў міску, дадаваць адначасова сок з аднаго лімона і расціраць гэта ў місцы драўлянай лыжкай; дадаць па смаку соль, крыху цукру і перцу. Атрыманым соусам паліць салат, прыбраць зялёнай пятрушкай.

Селеры з памідорным канцэнтратам. 2 даволі вялікія селеры сціраем на бурачанай тарцы, спырскваючы крыху лімонным сокам ці кіслатой. У 3—4 лыжках алею крыху падсмажваем 1 нарэзаную цыбуліну (нельга перасмажыць), дадаем да яе сцерты селер, ды соль і перац, крыху цукру; падліваем 2—3 лыжкі вады, прыкрываем і тушым на даволі вялікім агні паўгадзіны. Пасля гэтага дадаем памідорную пасту, вымешваем і яшчэ некалькі мінут тушым, не прыкрываючы патэльні.

Так падрыхтаваныя селеры можна есці як гарачыя, так і халодныя; добрыя са смажаным мясам альбо і проста з рысавай ці ячменнай кашай.

Паколькі ў рубрыцы нашай няма занмога месца, некалькі слоў пра селеры мы скажам яшчэ ў наступным нумары. Падзелімся з вамі, дарагія чытачкі, як зрабіць смачныя самастойныя патравы з селераў.

Гаспадыня

КАРОТКІЯ ПАРАДЫ

■ Рукі гаспадыні і дошка, на якой яна рэжа прадукты, будуць менш пахнуць, калі іх загадзя памыць халоднай вадой. Калі скончыце гатаваць, зноў памыйце рукі халоднай вадой з мылам, а затым спаласніце цёплай вадой з невялікай колькасцю воцату.

■ У каструлі доўга захоўваецца пах цыбулі і рыбы. Каб гэты пах знік, спаласніце яе вадой з воцатам.

Карэспандэнцыя з Мінска

ЛЕНІНСКІ ПЛАН ЭЛЕКТРЫФІКАЦЫІ Ў ДЗЕЯННІ

Адзін з пультаў кіравання Бярозаўскай ДРЭС.

На працягу ўсёй гісторыі развіцця Савецкай дзяржавы ленінская формула «Камунізм — гэта ёсць Савецкая ўлада плюс электрыфікацыя ўсёй краіны» была і застаецца пуцяводнай зоркай для савецкага народа. Пад электрыфікацыяй Ленін разумеў не простае будаўніцтва электрастанцый і ліній электраперадач, а паступовы перавод усёй народнай гаспадаркі на новую тэхнічную базу сучаснай вялікай вытворчасці, звязанай з самым шырокім выкарыстаннем электраэнергіі.

Прыступаючы да ажыццяўлення гэтага плана, маладая рэспубліка не магла абаперціся на існуючую энергетычную базу. У царскай Расіі яна знаходзілася ў зародкавым стане. У 1913 г. магутнасць усіх электрастанцый Расіі складала ўсяго 1,1 мільёна кілават, а выпрацоўка электраэнергіі — 2 мільярды кілават-гадзін. Да 1920 г. выпрацоўка электраэнергіі паменшылася ў 4 разы.

Яшчэ ніжэйшы быў узровень электрыфікацыі ў дарэвалюцыйнай Беларусі. Тут у 1913 г. налічвалася каля дзесятка малых электрастанцый агульнай магутнасцю 5 тысяч кілават, а выпрацоўка электраэнергіі раўнялася 3 мільёнам кілават-гадзін.

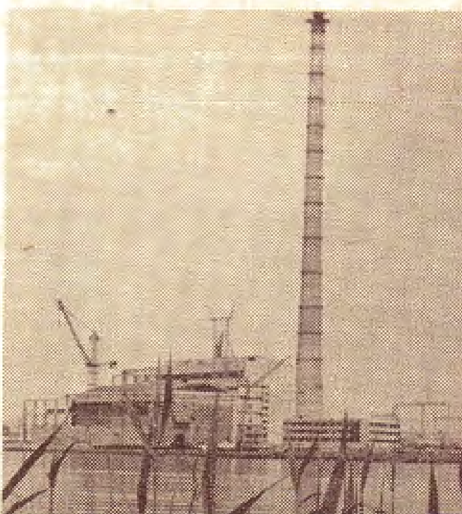
У гэтых умовах ужо з першых дзён Савецкай улады пачалася канкрэтная рэалізацыя ленінскай ідэі электрыфікацыі краіны. У канцы 1920 г. па ініцыятыве У. Леніна быў прыняты план электрыфікацыі Расіі (план ГОЭЛРО). Гэты план, разлічаны на 10—15 год, прадугледжваў адбудову і рэканструкцыю старых і пабудову 30 новых раённых электрастанцый сумарнай магутнасцю ў 1,5 мільёна кілават і агульнай гадавой выпрацоўкай 8,8 мільярда кілават-гадзін электраэнергіі. У 1935 г. выпрацоўка электраэнергіі ў 3 разы перавысіла заданні плана. У перадваенным 1940 г. агульная магутнасць электрастанцый СССР дасягнула 11,2 мільёна кілават, а вытворчасць электраэнергіі — 48,3 мільярда кілават-гадзін. У той жа час магутнасць электрастанцый Беларусі павялічылася ў параўнанні з 1913 г. у 24 разы, а выпрацоўка электраэнергіі ў 169 разоў і склала 508 мільёнаў кілават-гадзін. У вайну акупанты амаль цалкам разбурылі электрычную базу рэспублікі.

Выпрацоўка электраэнергіі ў СССР у 1968 г. склала 638 мільярдаў кілават-гадзін, у тым ліку ў БССР — 12,2 мільярда кілават-гадзін.

Хуткія тэмпы павелічэння вытворчасці электраэнергіі дазволілі шырока электрыфікаваць усе галіны беларускай прамысловасці. БССР дасягнула таксама вялікіх поспехаў у электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. Усе калгасы, саўгасы і сельскія населеныя пункты электрыфікаваны.

Найбольшай электрастанцыяй Беларусі з'яўляецца Бярозаўская дзяржаўная раённая электрастанцыя ў Брэсцкай вобласці, магутнасць якой складае 900 тысяч кілават. Яна дае электраэнергію не толькі Беларусі, але і Польшчы. Магутную электраэнергію дасць народнай гаспадарцы Беларусі Лукомльская ДРЭС, якая будуецца ў Віцебскай вобласці (магутнасць 2,4 мільёна кілават). Аб значэнні гэтага энергетычнага сэрца рэспублікі можна меркаваць хоць бы па тым, што яе магутнасць прыкладна роўна сумарнай магутнасці ўсіх сёння дзейнічаючых электрастанцый Беларусі. Лукомльская ДРЭС будзе адной з магутнейшых цеплавых электрастанцый Савецкага Саюза. Яна пашле па правадах электраэнергіі ў паўтара раза больш, чым усе 30 станцый, пабудаваных па плану ГОЭЛРО.

Уладзімір Навіцкі
Фота В. Казлова

Будаўніцтва Лукомльскай ДРЭС.

Літаратурныя гульні

ШЧАСЦЕ

Лічбы ад 50 да 98 перастаўце ў клетках так, каб па гарызанталі, вертыкалі і дыяганалі (толькі адной) сума лікаў раўнялася 518. Зрабіўшы гэта, з літар, якія стаяць над лічбамі, вы можаце скласці словы аб шчасці з верша Алякся Пысіна «Сонечная паводка».

Інфармуем, што аўтар гэтага верша не выступае ў падручніках беларускай мовы, выдадзеных у Польшчы. Для аблягчэння падаем, што верш пачынаецца ад слова: «Шчасце...»

Ц 51	Н 92	! 69	ЕД 68	АС 55	ЦЕ 83	АС 74
ЦЕ 97	КУ 94	ЦА 91	Х 61	У 93	УЛ 76	АІ 96
М 53	Ь 60	А 52	Ў 85	СЕ 66	ШЧ 69	ТА 50
Т 81	ЦА 63	АЕ 77	КУ 73	ЯХ 64	ЦА 84	К 71
АС 88	ІЦЬ 78	ШЧ 95	ЖН 86	ЕЦ 82	ЕЦ 54	КН 59
ОН 58	ЦЦ 87	ЯГ 56	ЦЕ 57	ЕК 67	Э 90	А 70
ШЧ 79	Д 89	ЕЦ 75	І 80	І 98	ЗН 62	Р 72

Як адгадванку хопіць прыслаць прачытаныя радкі верша.

Адказы прысылайце на наш адрас: Redakcja tygodnika „Niwa", Białystok, ul. Wesołowskiego 1 да 30.IV.1970 г.

Сярод тых, хто прышле правільныя адказы, разлясуем кніжныя ўзнагароды.

Адказ з 14 нумара «Нівы» ад 5.IV. 1970 г.: Назвы твораў: **«Крыніца», «Усход сонца», «У палескай глушы», «Макарка Навак», «Асінае гняздо»**; у адведзеным слупку — **Ко лас.**

За правільны адказ на «Літаратурныя гульні», змешчаныя ў 8 і 10 нумарах, кніжныя ўзнагароды выйгралі: **П. Бандарук — Чэхі Арлянскія; І. Вайцешук — Габяты, Г. Мароз і Д. Галёнка — Дубічы Асочныя; У. Цясноўскі, Э. Цясноўскі, Я. Кардаш — Новая Луплянка; Я. Лаўрэшук — Раманова; А. Мурашкоўская, Н. Сільвеструк, З. Ціванюк, А. Дудко, Я. Грыц, М. Чбан, А. Грыц, Ю. Бойка, Г. Грыц, Я. Бяленя — Старая Луплянка; П. Германюк — Доўгі Брод; В. Герман — Ланчына; Н. Герасімюк — Чэхі Арлянскія; В. Кардаш — Раманова; Б. Мялешка — Барысаўка; В. Ламашкевіч — Масева ІІ; М. Шэршань — Шэрні; Я. Семянюк — Грыгораўцы; М. Рыдз — Шэрні; М. Капа і М. Баршчэўскі — Маліннікі; Я. Сегень — Старакорнін.**

Рэдагуе А. Карпюк

Ці ведаеце, што...

...дванаццацігадовым юнаком Аркадзь Куляшоў надрукаваў у Клімавіцкай акруговай газеце «Наш працаўнік» свой першы верш «Ты мой брат», а калі будучаму выдатнаму паэту было шаснаццаць год, выйшаў першы яго зборнік вершаў «Росквіт зямлі». (а-к)

Чвэрць стагоддзя назад

ЗНОЎ ШЫЛЛЯТ

— Чуеш? — раптам спыніўся Генка.

Нехта хадзіў недалёка ад нас, пастукваючы палкай па камлях. Мы схаваліся за дрэвы, сталі ўглядацца. Зімовая ноч была ясная — відаць далёка.

Вось да слыху данеслася ўжо і рыпенне снегу.

— Геносэ! — пачуўся нягучны знаёмы голас.

Мы пераглянуліся і, не могучы стрымаць сябе, кінуліся насустрач Шыллятy. Ад радасці спляліся ўсе ў адзін клубок і пакаціліся па снезе.

— Я быў пад Гільге, на заліве, — стаў расказваць «партайгеносэ». — Мы там прабівалі палонкі ўздоўж узбярэжжа, каб па лёдзе рускія не выйшлі ў тыл нямецкім войскам. Нічога не скажаш, дурны занятак! Я збег адтуль. Уся наша каманда, згаварыўшыся разбеглася. Дэзерціры. Дарагія таварышы, я там думаў пра вас! Цяпер, калі ляжыць снег, вам тут адным не выжыць. Хадзем да мяне. Мая «мутэр» дазваляе. Будзеце жыць на вышках у хляве.

— А не рызыкоўна так рабіць? — не хаваючы радасці і баючыся, як бы «партайгеносэ» не перадумаў, сказаў я.

— Вайной рызыкоўна ўсё, што ты ні робіш. Нават калі нічога не робіш, — спакойна адказаў Шыллят.

— Зразумела. Дзякуем. Гэтага мы ніколі не забудзем.

— Забірайце, што вам трэба, і хадзем. Пойдзем дарогай. Я пайду ўперад. Калі што, дам сігнал — тры разы кашляну.

Генка падаў з зямлянкі коўдру, радыёстанцыю.

— Што такое? — пацікавіўся «партайгеносэ».

— Радыёперадатчык.

— Ого! Але з дому перадаваць нельга — адразу запеленгуюць...

— На жаль, перадаваць не можам.

Ішлі па ўкачанай машынамі дарозе. Потым па сцежцы цераз поле, загуменнямі — да самага хутара. Дарэчы, усе вёскі там складаліся з хутароў, акружаных палеткамі. Каля стажка сена на двары Шыллят даў знак спыніцца, а сам пайшоў у абход да дому.

— Гальт! — пачулася з таго боку, куды пайшоў гаспадар.

— Гальт шнаўцэн! — данёсся ў адказ голас Шыллята. Па-руску гэта азначала: «Заткні сваё свіное рыла».

— Гэта ты, Шыллят? — зноў спытаў першы голас.

— Так.

Было чутно, як адчыніліся і зачыніліся дзверы. Да нас падыйшоў гаспадар. Ён махнуў рукой — за мной. Увайшлі ў хлеў, і ён зачыніў вароты. Вобмацкам, трымаючыся адзін за аднаго, мы падышлі да драбін.

— Лезьце наверх. Там салома. Толькі ціха. У хаце два салдаты. Адзін якраз выходзіў на двор. Я хутка прыйду.

Стараючыся не шамацець, мыляглі на духмяную, мяккую салому. Яшчэ нічога не паспелі зняць з сябе, як прыйшоў «партайгеносэ».

— Гэта вам прыслала «мутэр», — як заўсёды ў такіх выпадках, сказаў ён адну і тую ж фразу. — Ешце. Салдаты ўжо ляглі спаць. Пайду і я. Спакойнай ночы.

Раніцой разам са снеданнем гаспадар прынёс нам і свежыя газеты. Пад рэляцыямі аб пераможных контрударах у Ардэнах змешчаны фота — доўгія калоны палонных амерыканцаў.

Абед прынесла сама «мутэр». Мы не стрымалі ўдзячных пачуццяў да яе — пацалавалі працавітую, шурпатую руку. На вачах гэтай мужнай жанчыны выступілі слёзы. Яна гаварыла, успамінаючы Ота.

— Мой мілы сын... Мой мілы сын... — паўтарала яна. — Вы думаеце, што ваша пісьмо яму паможа, калі ён пяройдзе да рускіх? Яны яго пакінуць жывым?

— Ды што вы! Нават думкі дрэнныя выкіньце з галавы, — суцяшалі мы.

— Салдаты прыходзяць толькі вечарам, так што адчувайце сябе спакойна, — сказала, адыходзячы, «мутэр».

Вечарам Шыллят прынёс дзве пары бялізны і шкарпэткі.

— Пераапраніцеся. Усё сваё пакладзіце ў гэты кош — трэба пракіпяціць і вымыць. Знішчыць паразітаў. Не саромейцеся. Заўтра я прыйду з ножніцамі і машынкай — падстрыгу вас. Абраслі, як мядзведзі... — Спачувальна ўсміхнуўся «партайгеносэ».

За два дні да Новага года да нас залез на вышкі ўзрадаваны гаспадар.

— Геносэ! — усклікнуў ён. — Салдаты ад нас паехалі. Засталіся ў доме толькі я і «мутэр». Давайце разам сустрэнем Новы год. Райчук прыйдзе.

Перад надыходам новага, 1945 года мы сабраліся за сталом. «Мутэр» прыгатавала святочны стол, спякла пірагі, падсмажыла свініну. Аўгуст прынёс са склепа настойку. Прыйшоў Райчук. Паміж намі быў поўны давер. Не было толькі ўрачыстасці, святочнага настрою. Кожны быў заклапочаны нечым сваім. «Мутэр» усё ўспаміпала Ота, якога паслалі на фронт. З дарогі ён прыслаў пісьмо. Ніхто з нас не ведаў, што кожнаму прынясе заўтрашні дзень. Адно толькі было ўсім ясна — новы год прынясе канец вайны.

Стрэлкі на насценным гадзінніку паказвалі, што да Новага года засталося пяць мінут.

Мы паднялі напоўненыя вішнёўкай чаркі.

— За перамогу Чырвонай Арміі! — сказаў Шыллят.

ТРЫБУНА чытачоў

АД ПРЫБЫТКУ БАЛІЦЬ ГАЛАВА

Як гаворыць старая пагаворка, «ад прыбытку галава не баліць», але як гэта справа выглядае сапраўды?

Вядома, кожная гаспадыня гадуе курэй, нават гурток вясковых гаспадынь заахвочвае, каб гадавалі іх як найбольш.

Калі пачала працаваць у нас новая прадаўшчыца, дык яна сказала: «Я не буду прымаць ані яек ані бутэлек». І так робіць, а ў ваколіцы ГРН Дубічы Царкоўныя, а нават Старога Корніна няма пункту скупу яек і бутэлек. Вядома, лягчэй таргаваць меншым асартыментам тавару. Жыхары вёскі Дубічы Царкоўныя і навакольных вёсак пытаюцца, як доўга дубіцкая крама не будзе прымаць яек і бутэлек?

Некаторыя вязуць у Гайнаўку, а да яе 16 км. Не на тое, гавораць у Дубічах, мы грамадскім чынам будавалі краму, каб ехаць у горад прадаваць яйкі.

Сусед

ВЯСКОВЫЯ ТЭАТРЫ

У пачатку сакавіка ў Гайнаўцы ў доме культуры «Ляснік» адбыўся агляд вясковых тэатраў ЗМВ. Прадставілі яны кароткія тэатральныя часткі, якімі была захоплена моладзь Гайнаўкі. Журы прызнала першае месца гуртку з Дубіч, другое месца — драмгуртку з Белавежы, а трэцяе самадзейнікам з Семяноўкі і Арэшкава.

Марыя Петручук

ВАРТА ВЕДАЦЬ

Маёмасць сельскагаспадарчых гурткоў Гайнаўшчыны на канец 1969 года перавысіла 54 мільёны злотых.

90% вёсак у павеце мае сельскагаспадарчыя гурткі, якія аб'ядноўваюць 52% гаспадароў.

Кожны год ў сельгасгуртках выпадае больш як 1000 гадзін працы на адзін трактар, а ў 1969 годзе ў сярэднім на адзін трактар выходзіла 1025 гадзін працы, а ў міжгуртковых машынатрактарных базах па 1110 гадзін.

Сельгасгурткі апрацоўваюць 477 га зямельных угоддзяў дзяржаўнага фонда зямлі.

У мінулым годзе гурткі вясковых гаспадынь Гайнаўшчыны арганізавалі 24 дзяцінцы, у якіх знаходзілася падчас найбольшых палявых работ 590 дзяцей.

В. Назар

НАБЛІЖАЕЦЦА СЯЎБА

Набліжаецца сяўба. А каб мець добры ўраджай, неабходна «падкормліваць» зямлю мінеральнымі ўгнаеннямі. І купляць мінеральныя ўгнаенні мусяць усе гаспадары. Цяпер няма добраахвотнасці. Цяпер сяляне маюць абавязак выкупіць запланаваныя на кожную гаспадарку мінеральныя ўгнаенні — бо будуць плаціць кары. З гэтай пакупкай вельмі дрэнна выглядае справа ў Шышках і Войнах. Прэзідыум ГРН у Саколцы выклікаў многіх гаспадароў на размовы і пераконваў у неабходнасці як найхутчэйшага закупу мінеральных угнаенняў. Пакуль што вынікі яшчэ слабыя. Відавочна, дачакаюцца многія гаспадары фінансавых пакаранняў за невыконванне дзяржаўных пастаноў. **(см)**

АХОВА РАСЛІН

Ахова раслін як адзін з важных фактараў паляпшэння ўраджайнасці ў сельскагаспадарчых гуртках залічаецца да вельмі важнай справы. У мінулым годзе на Гайнаўшчыне запачаткаваны комплексны метад знішчэння пустазелля спецыяльнай трактарнай апаратурай. Гэтая апаратура была сканцэнтравана ў пяці міжгуртковых машынатрактарных базах, пры дапамозе яе ў мінулым годзе апырскана хімічнай вадкасцю 3725 га пасеваў збожжавых культур.

Віталіс Назарук
Гайнаўка

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я на вёсцы, мне больш трыццаці год. Маю вялікую і добрую гаспадарку, а працую на ёй адзін. Усё раблю машынамі, аднак аднаму вельмі цяжка працаваць і наогул жыць. Праўда, маю сястру, але яна замужняя і наведвае мяне рэдка, часам у гарачыя палявыя работы прыязджае на 2—3 дні, каб дапамагчы. Бацькі мае памерлі. Сваякоў дык нямала ў вёсцы, зайсці ёсць куды, аднак чалавеку патрэбна свая сям'я.

Хацеў бы я ўжо ажаніцца, аднак залічваюся да тых нясмелых. Ніколі не меў нарачонай, ніколі таксама не ўмеў пагутарыць з каторай, як то хлапец з дзяўчынай. Праўда, былі такія, што мне падабаліся, аб якіх нават і марыў, аднак нічога з гэтага не выйшла, бо я ніколі не аказаў ніводнай з іх сваіх пачуццяў, дык і павыходзілі замуж. А я і застаўся ў старых кавалерах.

Парай, дарагое Сэрцайка, як паступаць далей, як набраць смеласці, каб урэшце ўжо ажаніцца.

Чакаю парады.

Віця з Беласточчыны

Віця! Гаворыць народная прымаўка «калі за моладу не навучыўся, дык на старасць цяжка». На гэта, на жаль, рэцэпту няма. Тады трэба шукаць іншага выхаду — г. зн. ажаніцца проста старым спосабам: узяць сваяка і пайсці ў райкі. А там тваёй смеласці замнога не трэба, патрэбна смеласць твайму сваяку, які будзе старынным спосабам «гандляваць». Яшчэ на нашых вёсках вельмі часта жэняцца і выходзяць замуж іменна такім спосабам, хоць пераважае ўжо пачуццё, дагавор між маладымі, а потым сваты, або, найчасцей увогуле без іх. Тады жадаю табе, Віця, разглянуцца на вёсцы ці вёсках за дзяўчынай, і жаніцьба будзе гатова.

Жадаю поспехаў Сэрцайка

РАБОЧАЯ НАРАДА

28 сакавіка 1970 года ў ГРН Трасцянка Гайнаўскага павета адбылася рабочая нарада ўсіх членаў супрацьпажарных каманд і членаў ОРМО з грамады Трасцянка.

Нараду абслужыў працаўнік павятовай супрацьпажарнай каманды ў Гайнаўцы тав. Уладзіслаў Савіцкі.

У сваім выступленні Уладзіслаў Савіцкі многа часу прысвяціў прычынам узнікнення пажараў. Потым павучыў усіх сабраўшыхся, як павінны абыходзіцца пры веснавой кантролі забеспячэння супраць пажараў.

Усе прысутныя на рабочай нарадзе абавязаліся давесці да парадку свае сялібы і быць прыкладам у сваёй вёсцы, 3 мая масава прыступіць да агляду супрацьпажарнага парадку, а потым пакантрольна хадзіць другі раз праз два тыдні, гэта значыць 17 мая.

М. Л.
Белкі

КРАСНЯНЫ АДНАЎЛЯЮЦЦА

У Краснянах, Сакольскага павета, у апошнія гады многа робіцца. Перш за ўсё трэба сказаць аб школе, якая цяпер будуецца. Будуецца таксама святліца. Вуліца асветлена электрычнымі лямпачкамі, а паабапал маставой укладваюцца хаднікі. Выгляд вёскі набліжаецца да гарадскога выгляду. Вёска гэта мае таксама тэлефон, так што ёсць ужо спалучэнне з шырокім светам. (сс)

ДАРОГІ

З кожным годам паляпшаюцца дарогі на Сакольшчыне. Будову і рамонт дарог часта фінансуюць грамадскія рады нарадовыя. Многа таксама робіцца і пры дапамозе грамадскіх чынаў. Але не ўсюды з гэтай справай аднолькава, не ўсюды ўключаюцца да грамадскай працы сяляне, нягледзячы на тое, што гэта робіцца для іх уласнай выгады.

Напрыклад, у Богушах усе дэкларуюць грамадскую працу, а калі трэба прыступіць да працы, кожны гаспадар знаходзіць іншыя занякі. У Богушах больш 10 разоў былі спробы арганізаваць масавы грамадскі чын і заўсёды не даваў ён большых эфектаў. Прыступае да яго толькі па некалькі чалавек.

Падобная сітуацыя і ў Паплаўцах. Больш таго. Сяляне там казалі, што цяжка ім накідаць зямлю на фурманкі. Няхай ГРН пастараецца капачку, якая накідала б на воз зямлю. І ГРН пастаралася. І кожную нядзелю капачку можна было выкарыстоўваць. Але зноў сяляне Паплаўцоў заявілі, што ў нядзелю яны працаваць не будуць. І так самі сабе людзі не спрыяюць, не імкнуцца, каб у іх дарогі былі добрыя, каб прыемна было па іх ехаць і хадзіць.

Віталіс Чыжэўскі
старшыня ГРН у Саколцы

САКОЛЬСКАЯ ЦЭНТРАЛЯ НАСЕННАЯ

Добрае насенне забяспечвае добры ўраджай. Сакольская цэнтраля насенная добра падрыхтавалася да сяўбы. Там не толькі можна атрымаць дастатковую колькасць патрэбнага насення. Цэнтраля забяспечвае нават давоз, калі заказ будзе не меншы як 200 кг.

НЕДАХОП БРУКАРОЎ

Ёсць яшчэ вёскі на Сакольшчыне, у якіх няма брукаванай вуліцы. Няма бруку і ў Задваранах. Сяляне гэтай вёскі пастанавілі пабудаваць маставую. Грамадскім чынам навазілі камення і звярнуліся да мясцовага прэзідыума ГРН, каб прыслаў спецыялістаў да работы і каб аплаціў іх. ГРН згадзіўся заплаціць за работу «фахоўцаў», але найгорш, што іх няма. Вялікі недахоп брукароў у Сакольскім павеце. (мс)

ДРЭННА ГАСПАДАРАЦЬ

Усім вядома, што продаж малака для дзяржавы прыносіць вялікія даходы для гаспадароў. І таму многія сяляне пашыраюць гадоўлю малочных кароў. Але не ўсе. Некаторыя не толькі што не маюць добрай расы кароў і не прадаюць дзяржаве малака, але і для ўласнага ўжытку ім малака не хапае.

У вёсцы Арловічы 18 гаспадароў не дастаўляе малака да мясцовай злеўні. (хх)

СВЯТА ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ

19 красавіка Дзень тэкстыльшчыка. Да свайго прафесіянальнага свята добра падрыхтаваўся некалькітысячны калектыў тэкстыльнага камбіната ў Фастах каля Беластока. Тут працуе надта многа дзяўчат. Многія з іх з'яўляюцца прадзільшчыцамі. На здымку прадзільшчыца Эльжбета Буня.

Фота: Цаф Сянько

Усе чокнуліся. За сталом вялі зусім не святочную размову. Райчук бедаваў, не ведаючы, што рабіць, калі загадаюць эвакуіравацца.

— Мы з «мутэр» рашылі нікуды адсюль не ісці, — цвёрда гаварыў Шыллят.

Дні праз тры да Шыллята прыбегла адна з дачок Райчука. Яна паведаміла, што паліцыя ў некаторых дамах робіць вобыскі: шукае рускіх палонных, якія ўцяклі, калі іх перавозілі ўглыб Германіі.

Шыллята гэта ўстрывожыла. Можна было спадзявацца, што і яго дом не абмінуць. Ён запрог каня ў драбіны, уцягнуў драбіны ў хлеў. Мы з Генкам ляглі на дно, зверху Шыллят накідаў саломы. Так мы і выехалі ў лес. Ад'ехаўшы ў бязлюднае месца, Шыллят даў нам знак вылазіць.

— Як толькі трывога ўляжацца, прыйду па вас у квартал 252, — сказаў ён.

— Можа нам самім паспрабаваць прабрацца за фронт? — падзяліўся я думкай з «партайгеносэ».

— Ні ў якім разе не трэба гэтага рабіць. Салдат усюды поўна. Лепш перачакаць тут, пакуль фронт пракоціцца.

Мы сталі паглыбляцца ў лес. Спачатку ішлі па цаліне, а потым усё часцей і часцей нам трапляліся сляды кабаноў, касуль, ласёў. За прасекай на снезе відаць былі чалавечыя сляды. Яны цягнуліся паралельным ланцужком.

— Прачэсвалі, — заўважыў Генка.

Я прыгнуўся паглядзець, ці свежыя сляды.

— Зацвярдзелі. Старыя, — кажу. — Мо к лепшаму, што была прачэска. Цяпер тут і нашы сляды згубяцца сярод іншых.

Вечарам дайшлі да зямлянкі. Дзьмуў калючы паўночны вецер. Вершаліны сосна́ў хісталіся і гудзелі. Калі забрацца ў зямлянку — значыць, сляды абарвуцца тут. Хацелася спадзявацца, што пойдзе снег і засыпле іх. У неабжытай зямлянцы было холадна. Тры дні прасядзелі, падмацоўваючыся хлебам і салам, якое пакінуў нам клапатлівы гаспадар. Куды горш было з вадой. За ёй мы не выходзілі, а снежная не магла замяніць калодзежную ці крынічную.

На чацвёрты дзень прыйшоў «партайгеносэ».

— Хопіць мерзнуць. Пойдзем да мяне, — сказаў ён. — Я вам прыгатаваў такое патаемнае месцайка, што ні адзін паліцай не пранюхае.

— У вас рабілі вобыск? — пацікавіўся я.

— Не, — бадзёра адказаў Шыллят. — Мой дом даў Гітлеру эсэсаўца Ота. Выходзіць, што цяпер гэта надзейны дом.

Шыллят сапраўды прыгатаваў добрую схованку. Яна была на вышках хлява пад трохметровым пластам саломы. Непрыкметны ўваход у яе быў зроблены над конскімі яслямі. З хлява быў прароблены ход у гумно, а адтуль можна было вырвацца ў поле і лес.

(Працяг будзе)

ХУТКА: «СМЕРЦЬ ГІТЛЕРА»

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Samson" (polski), 21—22. „Wiryneja" (radz.), 23—24. „Fifi piórko" (franc.), 25—26.

Дубіны
„„Partyzant z Lilejskiej Góry" (jugosł.), „Stawka większa niż życie" (polski), 25—26.

Нараўка
„Trzy dni Wiktora Czernyszewa" (radz.), „Stawka większa niż życie" (polski), 22—26.

Нарва
„Winnetou" (jugosł.), I i II s. 22—26.

Чыжы
„Winnĕton" (jugosł.), III s. „Jedyna szansa" (NRD), 22—26.

Дубічы Царкоўныя
„Czerwone i złote" (polski), „Trzy klucze" (jugosł.), 22—26.

Арэшкава.
„Zawsze w niedzielę" (polski), „Czworokąt śmierci" (czeski), 22—26.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„273 dni poniżej zera" (polski), „Rzeczpospolita babska" (polski), 22—26.

Орля
„63 dni" (polski), „Wyzwanie dla Robin Hooda" (czeski), 22—26.

Райск
„Alfa, Romeo i Julia" (węgierski), „Zjazd rodzinny" (węgierski), 22—26.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова
„Po wielkiej burzy" (szwajcarski), 21—22. „Sami swoi" (polski), 23—24. „Adolf" (franc.), 25—26.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Grunt to zdrowie" (franc.), 21—22. „Na miłość nigdy nie jest zapóźno" (węgierski), 23—24. „2 mamy i 2 ojców" (jugosł.), 25—26.

Шудзялава
„Jezioro Starej Sowy" (NRD), „Kapryśne lato" (czeski), 22—26.

Янаў
„Topkapi" (USA), 22—26.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Dzwon admirała" (ang.), 21—22. „Siedemnasty równoleżnik") (franc.), 23—24. „Adolf" (franc.), 25—26.

Мельнік
„Fifi piórko" (franc.), 21—22. „Sabrina" (USA), 23—24. „Dziewczyna z diabelskiej przystani" (węgierski), 25—26.

Мілейчыцы
„Życie zamku" (franc.), 21—22. „Toast" (polski), 23—24. „Szepczące ściany" (ang.), 25—26.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Królewski błąd" (czeski), „Uzurpatorzy" (węgierski), 22—26.

Новы двор
„Kobieta wąż" (ang.), „Nauczyciel z przedmieścia" (ang.), 25—26.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego PUPiK „Ruch" NBP Nr 150-6-161 w Białymstoku. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23 Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
B.Z.Graf. W-3 Nakład 7303

БОМБА

Бываюць выпадкі, калі ваенныя амерыканскія самалёты «губляюць» бомбы на тэрыторыях, над якімі лётаюць.

Гэта размова адбываецца паміж амерыканскім лётчыкам і яго жонкай.

Лётчык (уваходзіць у пакой, грукаючы дзвярыма). Эх, чорт!

Жонка. Абед яшчэ не гатовы. Што з табою? Што-небудзь здарылася?

Лётчык. Не пашанцавала...

Жонка. У картах!

Лётчык. У картах? Гм, згубіў бомбу.

Жонка. Не можа быць!

Лётчык. А вось можа!

Жонка. Мабыць, ты забыў яе дома. Пашукай. Мінулым разам ты забыў партсігар. Я яго знайшла пад ложкам.

Лётчык. Не, не. Калі сядаў у самалёт, бомба была са мною.

Жонка. І...

Лётчык. Калі вярнуўся, яе ўжо не было.

Жонка. Паглядзі, пашукай у кішэнях. Якая бомба была?

Лётчык. Пяцітонная. Дзе я яе мог згубіць?

Жонка. Заўсёды ты такі рассеяны. Але калі згубіў, Бог з ёй. Схадзі на склад і папрасі другую.

Лётчык. Думаеш, што гэта так проста? Вылічаць у мяне з зарплаты яе вартасць.

Жонка. А колькі каштуе такая бомба?

Лётчык. Трыста тысяч долараў, або ...400 год турмы.

Жонка. Прапалі мы, прапалі!

Лётчык. Яшчэ не. Пазвані хутка ў бюро знаходак. Мабыць, хто-небудзь яе прынясе.

Жонка (па тэлефону). Ало! Бюро знаходак? Скажыце, вам часам ніхто не прынасіў бомбу... Як вы сказалі?.. (Мужу). Пытаюць, яна ўкрадзена ці згублена.

Лётчык. Згублена, дарагая. Які ж злодзей крадзе бомбы?

Жонка. Згублена. Што? (Мужу). Яны просяць апісаць яе.

Лётчык. Што там апісваць. Бомба — як усе бомбы.

Жонка. Бомба, як усе бомбы. Што? (Мужу). Яны хочуць, каб ты яе дакладна апісаў, таму што з раніцы ім ужо прынеслі чатыры бомбы...

Стэла Адарджан

— Наш дырэктар нейк рухаецца, толькі дзіўна, што не падае...

НІЎКА

Плакат мастакоў М. Чэрамных і В. Дэні «Таварыш Ленін ачышчае зямлю ад нечысці».

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Данусі Несцярук з Беластока змяшчаем песню

МЫ С ТОБОЮ НЕ ДРУЖИЛИ

Стихи М. Исаковского, Музыка Б. Мокроусова

Мы с тобою не дружили,
Не встречались по весне,
Но глаза твои большие
Не дают покоя мне. (2 раза)

Думал я, что позабуду,
Обойду их стороной,
Но они везде и всюду
Всё стоят передо мной. (2 раза)

Словно мне без их привета
В жизни горек каждый час,
Словно мне дороги нету
На земле без этих глаз. (2 раза)

Может, ты сама не рада,
Но должна же ты понять:
С этим что-то делать надо,
Надо что-то предпринять. (2 раза)

У ЛІЦЭІ

Настаўнік піша на дошцы хімічную формулу і пытае ліцэаліста:

— Што гэта за формула?

— М-м, яна круціцца ў мяне на языку.

— Тады выплюнце яе неадкладна, гэта саляная кіслата.

У МАЙСТЭРНІ

— Здарова ты дзейнічаеш малатком. Ну проста як маланка!

— Так сама хутка?

— Не. Так сама не трапляеш двойчы ў адно і тое ж месца.

ФІЛОСАФ

На лекцыі філасофіі:

— Чалавек, які ўступае, калі ён не мае рацыі, — гэта мудрэц. Чалавек, які ўступае, калі ён мае рацыю, гэта...

— Жанаты, — падказаў нехта са слухачоў.

Вясеннія трафеі.

НА СКРЫЖАВАННІ

Ксёндз праехаў на ровары скрыжаванне пры чырвоным святле. Яго затрымаў паставы:

— Вельмі шкадую, але я павінен аштрафаваць вас за парушэнне правіл вулічнага руху.

— Сын мой, — адказвае ксёндз, — са мною заўсёды Бог, і, такім чынам, гэта ён кіраваў маім роварам.

— У такім выпадку вам давядзецца заплаціць яшчэ адзін штраф — за язду ўдваіх на аднаасабовым ровары.

У КНІГАРНІ

Пакупнік: — Я хацеў бы купіць якую-небудзь кніжку.

Прадаўшчык: — Што-небудзь лёгкае?

Пакупнік: — Гэта няважна, я на машыне.

ЗАЙЗДРОСНАЯ БАБА

Дзед усю ноч мучыўся з зубамі, а раніцай сабраўся да лекара.

— Пайду, няхай вырве хоць усе да аднаго, болей не магу.

Калі дзед сядзеў ужо ў крэсле, дзверы да зубнога кабінета адчыніліся, і ў іх з'явілася бабіна галава.

— А вы, доктар, усіх зубоў яму не вырывайце, хоць адзін хай застанецца.

— А то чаму? — пацікавіўся лекар.

— А як жа! У мяне балецімуць, а ў яго не? Для зубнога болю хоць адзін яму пакіньце.

ЯК ЯКІМ КУПІЎ ВОЗ

Нейк пан паслаў Якіма купіць воз. Доўга чакаў пан Якіма, а калі той вярнуўся, то ў яго не было ні грошай, ні воза. Пан і пытае:

— Якім, а дзе ж ты дзеў воз?

— Я яго з'еў...

— Што ты вярзеш, воз не ядуць.

— Ну калі яго не ядуць, то, выходзіць я яго выпіў.

— Дык яго ж і не п'юць!

— А калі яго і есці не ядуць, і піці не п'юць, дык гэта, мабыць, быў не воз, — адказаў пану Якім.

ПАМЫЛКА

— Ало, гэта кватэра Яновічаў?

— Вы памыліліся. У нас няма тэлефона.

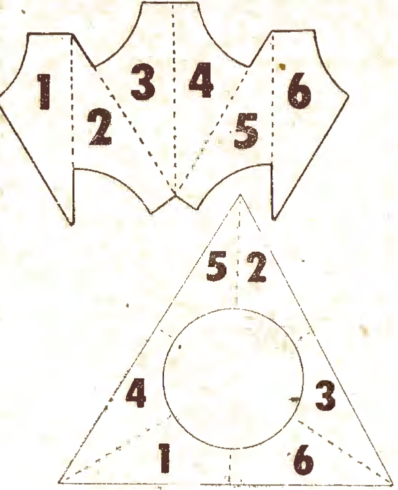
Гракі прыляцелі.

Талавапомка

8	14	?	50
10	18	34	66

У табліцы цыфры размешчаны парамі ў адпаведным парадку. Калі вы акрэсліце парадак размяшчэння цыфраў, без цяжкасці ўпішаце цыфру, якой не хапае.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ЗАСЛУЖЫЎ

У царскай арміі гэта было. Праходзячы каля казармы, яфрэйтар прыкмеціў, што салдаты кормяць хлебам непрыкметнага з выгляду абознага каня. Здзіўлены яфрэйтар спытаў, чым жа ён заслужыў у іх такую павагу.

— Ды ўчора, — адказалі салдаты, — гэты ціхі, спакойны конік так урэзаў капытам унтэр-афіцэра, што ён і сёння ляжыць без памяці...

У РЭСТАРАНЕ

Размова на кухні рэстарана:

— Вось той кліент заказаў порцыю качкі.

— У нас няма качкі. Толькі гусь.

— Тады адрэж яму ад гэтага гуся кавалак качкі.

Курёзы

Вынікі юбілею

Калі Марку Твену споўнілася семдзесят гадоў, сябры і паклоннікі амерыканскага гумарыста ўгаварвалі яго наладзіць пышнае святкаванне з гэтай прычыны. Але Твен адмовіўся:

— Юбілей для старых тое самае, што адзёр для дзіцяці: яны даюць высокі працэнт смяротных выпадкаў, бо звычайна пад семдзесят год пажылы чалавек беражэ сваё здароўе, не парушае дыеты, не ўжывае спіртных напіткаў, пазбягае курыць... А на юбілейным вечары ён напіваецца, як свіння, з'ядае страшэнную колькасць тлустай ежы і часта адыходзіць на той свет менавіта ў выніку гэтага свята. Няўжо вы так варожа да мяне адносіцеся, што жадаеце мне падобнага канца?..

Іронія Вальтэра

— Ці ёсць што-небудзь у свеце, пане Вальтэр, на што не звернута ваша бязлітасная і ўсёпранікаючая іронія?

Падлізнік думаў, што ён задае славутаму філасофу і сатырыку чыста рытарычнае пытанне, на якое адказаць нельга, ды і не трэба: гэта ж была толькі форма захаплення перад геніям фернейскага старога. Але Вальтэр адказаў:

— Вядома, ёсць. Мая ўласная асоба ніколі не была і не будзе мішэнню маёй іроніі.

Пагроза выдаўцы

У семідзесятых гадах Карл Маркс, які жыў у той час у Лондане, атрымаў ліст ад выдаўцы Брокгаўза з Лейпцыга:

«Паважаны пане доктар, Вы затрымалі на паўтара года здачу другога тома Вашай працы «Капітал», якую вы абавязаліся напісаць для нашага выдавецтва. Калі азначаны рукапіс не паступіць да нас праз паўгода, мы будзем вымушаны заказаць гэту працу іншаму аўтару».

Столькі гаворыцца пра шкоднасць алкаголю, а як дзе эпідэмія, дык усё — ад вады.